

F. GRAELL I DENIEL

INTRODUCCIÓ A LA FILOSOFIA

QUADERNS DE FILOSOFIA

50

F. GRAELL I DENIEL

INTRODUCCIÓ A LA FILOSOFIA

50

QUADERNS DE FILOSOFIA

Barcelona 2026

6ª edició maig 2026

© F.Graell i Deniel
ISBN: 978-84-943607-8-7

www.dossier.graell
www.xtec.cat/~fgraell
www.quadernsdefilosofia.cat

E-mail: fgraell@xtec.cat

El web permet de baixar la còpia d'un qualsevol quadern editat.
Podeu fer ús de l'adreça electrònica per a qualsevol correspondència amb
Quaderns de Filosofia.

Es prega de tenir en compte sempre de consultar si hi ha una nova edició
(que inclou canvis de vegades prou rellevants) en el web esmentat.

ONTINGUT

PRESENTACIÓ, 8.

PREÀMBUL, 11.

I

PARLEM DEL DÈBIT

1. COMENÇAR PELS ENTORNS, 14.
2. HI HA COSES I ESDEVENIMENTS FÍSICS, 15.
3. LLUR PERLLONGAMENT AMB EL COS PROPI, 18.
4. L'ESMENT D'UN DÈBIT CORPORAL, 19.
5. LA IMATGE, 20.
6. HI HA TAMBÉ MEDIACIÓ, 20.
7. UN TRET DEPENDENT RELLEVANT AL COSTAT DELS ALTRES, 22.
8. L'ÚS DE «REAL» I EL DEGUT, 22.

II

LES MODALITTS DEL CONSCIENT

1. SE SAP QUÈ S'ESTÀ FENT, 24.
2. L'ADONAR-SE DE QUELCOM, 25.
3. LA MODIFICACIÓ OBJECTIVITZADORA, 25.
4. LA IDENTITAT, 26.
5. EL SI, 27.
6. ÉSSER-HI I L'ADONAR-SE DEL REAL, 27.
7. EL SUPORT CORPORAL DEL CONSCIENT, 28.
8. LES VÀRIES MODALITATS DEL CONSCIENT, 29.

III

LES ALTERACIONS D'UNA OCUPACIÓ QUE SITUA

1. L'OCUPACIÓ I L'EXPLÍCIT, 31.
2. OCUPACIÓ I SITUACIÓ, 32.

3. L'ALTERACIÓ SITUACIONAL I LA FINITUD, 33.
4. EL LLENGUATGE I LA SITUACIÓ, 34.
5. L'OCUPACIÓ I EL COS, 35.

IV EL TEMPS COM A ESDEVENIMENT

1. UN ESDEVENIR O PASSAR, 36.
2. L'EXPERIÈNCIA I L'ACTIVITAT, 38.
3. EL PASSAT I EL SUBJECTE QUE ROMAN, 39.
4. EL TEMPS I EL COS, 40.

V EL QUE S'OFEREIX

1. ALLÒ PERCEBUT I MEDIAT, 41.
2. ¿VAL LA PENA D'APUNTAR L'OFERT?, 42.
3. ESBÓS DEL PAPER DE LA IMAGINACIÓ, 44.
4. ALGUNA CARACTERITZACIÓ MÉS DEL QUE ES PENSA I ES DIU, 44.
5. LA RAÓ COM A RECALL, 45.
6. LA INTEGRACIÓ EN LA RAÓ, 46.
7. UNA INTEGRACIÓ PRESENCIALMENT PETITA, 47.
8. COHESIÓ I COHERÈNCIA, 48.
9. LA COHERÈNCIA I LA RAÓ, 49.
10. SI CONVÉ EL PAS A LA RAÓ DEL MANIFEST, 50.
11. LA RELACIÓ COM A RAÓ, 50.
12. NOTA PRIMERA. ALLÒ SENTIT I LA RAÓ, 51.
13. NOTA SEGONA. INTEGRACIÓ I OFERIMENT, 52.
14. EL COS EN ELS OFERIMENTS, 52.
15. LA FACTICITAT DE LA INTEGRACIÓ, 53.

VI
EL FACTOR DE L'OBERT

1. UN NOU APUNTAMENT, 55.
2. EL FACTOR EN L'OBERT I LA DEPENDÈNCIA CORPORAL, 58.
3. SOBRE L'ÚS DEL MOT «ÉSSER», 59.

VII
UNA TASCA SENSE TERME, 61.

PRESENTACIÓ

1. Sembla com si el que s'ha après des de petit, i es va reblant amb els anys, impregnés profusament l'estil de fer i de parlar, i amb això el que es pensa i les maneres preferents de sentir-ho. La remissió serviria per a tenir present la implicació de les condicions socials en la formació de les disposicions de l'individu, de la manera d'ocupar-se dels afers – les circumstàncies socials i personals permetrien d'especular-ne un origen. Car la conducta pròpia deu emergir des de tot això, i s'assumeix sense ambages que no hi deu haver mai una mateixa circumstància social, com cap individu no deu repetir sense més les característiques d'altres individus, d'acord amb un a priori que defensaria que la història i els individus mai no es repeteixen.

Cadascú de nosaltres es troba en una conjuntura individual i social. Val la pena d'assumir, si més no en l'àmbit de les societats contemporànies, que s'hi fomenta alguna forma de pensament crític pels seus efectes en el camp del progrés tecnològic, pels beneficis econòmics i, en conjunt, humans que en resulten; el coneixement ha esdevingut quelcom a conrear i a descabdellar, mentre el model d'aquest saber es trobaria en la ciència: pel cap baix el sistema social aprofita sinèrgies creades per l'estudi i la investigació, i rep amb interès el crític innovador.

L'àmbit on l'escrit es col·loca ara es troba més aviat en allò que no és sempre necessari per al progrés del coneixement: un dels trets del que s'ha de fer rau, per exemple, a preguntar-se d'una manera característica, que no es fa sense dubtes i entrebancs, de forma que s'hi pot qüestionar molt en l'accepció de voler saber el perquè d'alguna cosa, l'experiència que ho avala, el motiu que s'ha fet servir, etc.

2. Aquesta activitat nostra, que no cal per a tirar endavant la ciència, deu néixer d'alguna peculiar circumstància. En efecte el món d'avui fa ostentació d'una pluralitat en totes les direccions, l'individu s'hi mou de moltes maneres, i procura de capturar-se atenent orientacions diverses. El contrast convida a repassar les actituds i les disposicions, i no sembla descabdellat d'albirar-hi el sòl d'algun

malestar quan no se sap com comprendre els altres i com comprendre's un mateix.

Es tracta d'una certa inadaptació pel fet que els mateixos problemes reiterats de les tasques quotidianes duen la llavor d'un cert desassossec.

Si més no els interrogants brollen perquè hi ha alguna mena de desconcert, cosa que valdria per a una qualsevol classe de recerca i d'aventura. El mateix esbalaïment aristotèlic, que provocaria el naixement del saber, semblaria pressuposar algun tipus de desengany o d'incapacitat en la manera de tractar un afer. Cal doncs algun sotrac, potser una angoixa, perquè aparegui l'interrogant. I es poden posar en qüestió moltes coses, no sols del coneixement natural, sinó així mateix les valoracions, els afers importants, les relacions amb els altres, i fins i tot l'encert en les activitats pròpies.

També la ciència ha contribuït a la seva manera a un tal plantejament amb l'anhel dels investigadors de fer passes endavant, del descobriment de noves perspectives, de mantenir constantment la tensió necessària, i de fer remetre alhora a noves preguntes pels antecedents del seu coneixement i per la seva significació.

S'hi ofereix un treball inacabable. Mai no es pot tenir la solució i cal que es mantingui arreu la voluntat d'algú que hi torna i que recomença; que el que s'ha après no acabi essent una repetició que ignora que ha estat resultant de recerca: es deixa l'adquirit, en profit de fer aflorar una experiència amb trets de frescor i de novetat.

3. La introducció presenta un estil de fer filosofia, i alhora n'és un exercici. Està concebuda per tal que el lector la pugui sospesar fàcilment gràcies al que s'hi defensa: l'exposició procura evitar les ambigüitats i s'allunya, tant com s'ha sabut fer-ho, de mantenir-hi un discurs interpretable de diferents maneres.

A més el text permet que se'l segueixi des del començament en l'accepció que prova, si més no en intenció, de no introduir res rellevant sense algun tractament, de manera que es pot progressar en el que s'hi proposa talment com es puja pels graons d'una escala.

Un tal procediment gaudeix de força avantatges, i hi hauria potser d'haver el convenciment que una oferta d'aquest tipus de

disciplina caldria que es lliurés segons aquest patró, de manera que allò important no s'hi introduís subreptíciament. Malgrat tot deu ser impossible de realitzar-ho estrictament, i es deu fer inevitable de suposar allò que s'estudiarà més tard. Tanmateix l'esforç d'intentar-ho sembla concebible, i recomanable: pel cap baix la certesa que no hi ha cap començament genuí no fora un inconvenient seriós per a estalviar-se l'escomesa de l'inici i que s'avalí el que deu ser més característic.

No és el lloc d'escatir en detall ara i aquí el perquè o el que duu a no seguir d'altres pautes mes o menys d'acord amb corrents importants de pensament. Basti apuntar que les posicions analítiques i fenomenològiques han lliurat una munió de discussions que han enriquit d'allò més el bagatge del seus lectors, i que prou punts d'aquest treball poden fer-se convergir amb els d'altres autors. ¿Hi pot haver alguna crítica conjunta a tots aquests, sovint genials, autors? Sembla molt difícil perquè s'hi troba tota mena d'orientacions i d'estils propis. Basti afegir que, si la introducció no segueix alguna manera de treballar (de les moltes que hi ha) analítica rau en el fet que l'activitat absorbeix l'ús lingüístic; i que, si abandona un qualsevol àmbit fenomenològic, es deu que nosaltres defensarem que allò donat fa esvaïr l'esfera fenomenològica.

S'acordarà fàcilment que la consistència dels escrits d'aquesta mena porta a assumir que no pot acceptar-se allò que no s'ha legitimitat, ni pot no indicar-s'hi què és expressar-se. Les dificultats de tota índole que s'hi ofereix no impedeixen de destriar una exposició coherent (independentment del que sigui això) entre les altres. Car aquella no es caracteritza per parlar d'una qualsevol manera, sinó per a fer-ho d'acord amb les exigències del tema.

Al cap i a la fi el lector es troba davant d'un text que defensa una filosofia que posa en relleu trets que deuen caracteritzar-la.

PREÀMBUL

Una introducció hauria d'oferir allò amb què es compta a l'hora de dur a terme l'activitat proposada, caldria prendre com a punt de partida quelcom singular, escàpol a la consideració ràpida, malgrat que degui ser sempre present.

Què s'inclou tothora que no cal posar-ho en relleu per les moltes més coses urgents a tractar? Possiblement el gaudi d'un conjunt d'objectes físics, el saber que s'hi és, que es troba en algun lloc, que passa, que raona, que troba alguna cosa singular, i potser d'altres característiques no apuntades ara.

Això constantment pressuposat es palesa important quan es concep a tall d'un conjunt, diguem-ne, d'elements característics.

Tanmateix cal copsar-ho de la millor manera possible: no hi ha aquí cap propòsit de desplegar alguna mena d'estructura seva bàsica des d'uns components ben establerts. Els trets apuntats expressen més aviat esforços per a descriure quelcom més o menys encertadament, que deuen permetre una aproximació seva diferent dins de certs marges, respectant, és clar, que el que s'expressa dels elements sempre fa solidaris els uns amb els altres.

Per tant la nostra comesa és més aviat una proposta que no exclou una revisió que la millori. Trets doncs solidaris, dels quals se'n parla com es podria esmentar-los, per exemple, com a característiques, o notes, o aspectes, a tenir en compte, etc.

¿Implica alguna indiferència en l'ordre de presentació? Possiblement. Malgrat això deu ser preferible de començar per la certesa d'allò real, passar per les altres, i més tard provar d'introduir més característiques d'acord amb algun criteri de conveniència.

* * *

Podria semblar que el fet conscient o la raó, per tal d'esmentar-ne dos, no fossin característiques d'una qualsevol cosa, sinó d'un home: s'insistiria en l'aspecte subjectiu de ser conscient, del coneixement,

del temps viscut, i d'altres, i es rebutjaria que la consideració del que aporten els caràcters esmentats permetés l'anàlisi del que és donat.

Verssemblantment la lectura del quadern permetria de respondre ja a unes tals objeccions, i si més no hi ha l'intent de provar de comunicar-ho.

Tanmateix val la pena de considerar alguna cosa estudiada fa molts anys: en el conegut, per exemple, no s'hi pot separar un coneixedor, i fer del coneixedor i del conegut dues esferes comunicades, sense caure en l'absurd. Agafem un paper: no hi ha un objecte percebut que permeti de discernir-hi, enfrontat, un percebedor. Paral·lelament la imatge no distingeix, davant seu, l'imaginador, ni el pensament el pensador que el manté distanciat, o la passió l'apassionat rere seu.

¿Es pot trobar en allò conscient el conscienciador? ¿En el dèbit el deutor? ¿En l'obert l'obridor? ¿En l'esdeveniment el temporalitzador?, etc. No, no es deu poder fer quan es considera la qüestió com cal.

Per això totes les facultats que s'estima de l'home són, ben mirat, afers de les coses, i no d'un individu: fet i fet es podria estudiar què és un home, però això s'haurà de dur a terme *dins* del que es lliura, i com un cas perquè no ho esgota mentre n'és una part seva¹.

Tot això es podria expressar d'una altra manera: no hi ha res conscient que no sigui quelcom, i no hi ha quelcom més enllà del que és conscient, i això s'hauria d'afegir de cada caràcter.

Per tant el que s'hi apunta no es diu dels afers per algun motiu no rellevant, sinó perquè sembla una de les maneres (n'hi deu haver més) de palesar com es lliuren.

* * *

La filosofia essent un estudi també d'esclariment, una introducció seva ofereix algunes passes en aquesta direcció. Per exemple, convé de recordar què expressa l'ens, i per què mantenim que el llenguatge òntic esdevé una segona aproximació que necessita d'una primera.

¹ D'una manera semblant la subjectivitat que s'apunta en el coneixedor, imaginador, pensador, apassionat, etc., pertany a allò corporal, una manera de ser *dins* del que s'ofereix,

Es pot parlar *verbalment*, sense atendre quelcom percebut, de l'ens. Però el blanc del paper que es té a les mans en aquest moment permet d'expressar el seu ens, i no es fa bàsicament al marge de la percepció d'aquest blanc del paper, sinó perquè se'l copsa, el blanc del paper, d'una manera determinada, com veurem en parlar del factor de l'obert.

Circumscriguem-nos a l'ens del blanc del paper percebut.

S'expressa que hi ha el blanc del paper o que hi ha un ens, i no es fa d'una manera o d'una altra indiferentment. L'expressió d'aquest blanc del paper o del seu ens no seria ben bé intercanviable.

D'acord amb tot això aquest blanc del paper pot entomar-se com un ens: llavors no s'explicita (o no s'explicita sols) aquesta qualitat, sinó la circumstància de dar-se, trobar-se, manifestar-se, certament sense deixar de percebre la blancor del paper, àdhuc es podria dir que l'ens (del blanc del paper) és percebut. En cap cas no sembla convenient de parlar d'una abstracció quan el tractem així.

L'ens del blanc del paper té en compte el conjunt dels caràcters del real d'una manera o d'una altra. Es tracta simplement d'un tret del dat.

No s'hi troba necessàriament sols llenguatge verbal en parlar de l'ens: s'hi pot atendre també maneres de copsar afers concrets, diferents de quan es mira el blanc del paper o de quan se sent un fregament. Això es podria sols explicar millor després d'un estudi del que s'apunta del real.

Val la pena d'avançar quelcom del que se suggerirà més endavant: l'ens d'alguna cosa caracteritza quelcom, s'expressa com un caràcter seu, de manera que no hi ha cap necessitat de problematitzar-lo i aquell mateix és problema o interrogant. El caràcter, apunts, o notes, de les coses no es diuen de l'ens perquè aquest n'és un. Però parlem de l'ens i ens hi expressem perquè l'ens ho és de quelcom real.

I

PARLEM DE DÈBIT

Els pètals voleien amb l'aire de la marinada mentre es baden les flors del baladre en algun lloc de la riera.

La satisfacció immediata en l'exercici d'una activitat, la plenitud d'uns objectes no enganyadors, la certesa de trobar-se en les coses mateixes, la consciència que es trepitja a terra, que s'és present en els afers de l'entorn i en l'horitzó.

Car un qualsevol cos és, abans que res, allò que omple els voltants. Esdevé ben bé una certesa amb els malgrats que es vulgui: plural com vària pot ser la llum que es rep, la distància en què es percep, la manipulació que se'n faci. Tanmateix fa de sòl de tot, basa un qualsevol altre supòsit, esdevé el refugi d'un qualsevol problema, s'ofereix gairebé com l'únic segur, demana sols que se'l vulgui entomar: és persistent, roman allí, a la mà d'algú.

Tot això ha estat fogar de coneixement, i continua essent-ho. Es fa molt difícil de capir que no hi tingui les més grans de les prerrogatives sense excloure-li la de la certesa, i per això mateix tenir-ho com allò més fàcil en alguna accepció.

1. COMENÇAR PELS ENTORNS.

No sembla acceptar massa, per exemple, quan s'estima que les coses que rodegen (aquesta taula, aquesta ploma) deuen ser les més segures, per damunt d'una qualsevol disquisició sobre el paper del llenguatge o d'una qualsevol facultat a escatir.

En efecte prou assumptes podrien merèixer algun tipus de malfiança, i sembla que cal anar des del més segur a allò que conté alguna dosi d'incertesa: i versemblantment fora molt insensat de creure que hi ha alguna cosa més segura que l'aire que es respira, el terra que es trepitja, el cos que es toca.

¿Vol dir això que es rebutja lliurar molta importància al llenguatge, als afers, els que siguin, no naturals, a allò que es deu als altres, o fins i tot al fet que jo sigui? No, de cap de les maneres. Es

tracta més aviat d'anar endinsant-se en el que sembla més aviat necessari, o convenient d'acceptar amb precaucions, per tal d'anar introduint això o allò, o com a mínim el que és assumible des d'aquí, en conjunt per a donar alguna carta de naturalesa a algun assumpte en el sentit de saber de què s'està parlant.

Amb la qual cosa s'abasta alguna mena de filtratge que facilita de rebutjar d'altres supòsits de presentar una qüestió: fa que es tendeixi a abandonar punts de vista o actituds que es mostren menys convenients. Alhora permet la conversió de supòsits no assumits abans pel fet de transformar-los en d'altres prou aptes.

Perquè, com es podria admetre que s'està desorientat sense algun fil conductor que vagi des d'allò que és més segur a allò que fora més frèvol? Com hi hauria el forçament a assumir allò que no es pretenia sense ser conseqüent a partir d'allò que és més consistent? Quan ja se sap per endavant el que s'ha de dir i el que no es vol dir, ja s'ha abandonat el pensament en profit d'algun obscur desig; i ben mirat no hauria de fer res de rectificar les vegades que calguessin si així ho demanen les consideracions².

2. HI HA COSES I ESDEVENIMENTS FÍSICS.

Estudiem els objectes naturals. De primer s'hi constata que no hi ha cap imatge a diferenciar *en l'objecte tal com és* lliurat. Perquè llavors caldria estudiar les relacions entre la imatge i l'objecte natural, i sembla que ens trobaríem al lloc de sortida. De fet suposaria una reduplicació innecessària que duria a una resultant igualment complicada, i que segurament conduiria a l'abandó d'un qualsevol saber natural (sols hi hauria imatges).

El supòsit que manté que hi ha un cos, que és en un lloc, que les coses el rodegen, i que necessàriament ha d'haver-hi quelcom que

² Hi hauria un altre ordre de reflexions a propòsit del canvi (per exemple, si les coses són les mateixes, i d'altres), que deixem ara pel fet que es vol dibuixar els trets dels afers, en el cas present, el dèbit. En un altre quadern, hi provarem de discutir aquell problema, que compromet aspectes diversos a tenir en compte, sobretot un cos no dat, amb una resultat que avalaria en conjunt el que es va indicant.

impressioni els sentits, de manera que hi hagi una informació codificada que rebria una reinterpretació, és vàlid quan es fa física o neurofisiologia, però aquí passa a ser la d'una explicació derivada si se l'aplica al coneixement. ¿El motiu? Doncs perquè aquella explicació de la ciència natural no deixa de ser una aproximació, tan justa i encertada com es vulgui, del coneixement, i fet en els termes que lliura el mateix coneixement. No s'hi nega pas la validesa de la ciència natural, sinó que s'investiga la manera de col·locar-la amb ordre des del mateix coneixement.

Certament s'és a les coses i als esdeveniments, no n'hi ha separació, i ahora els afers naturals es palesen amb un dèbit que diu que no és una creació del conèixer, i pel qual es parla justament que hi ha quelcom natural.

El *dèbit* implica que es permet un resseguiment del que ocorre naturalment per a deixar-s'hi fascinar, per a utilitzar-ho, o per a conèixer-ho. Vol dir que s'ha arribat aquí a reivindicar aquest aspecte sense rebuig d'altres condicions. Àdhuc des d'un punt de mira de la física i de la neurofisiologia es podria defensar vivament que la informació que arriba al cos palesa la seva pròpia vàlua, com la tindria la transformació corresponent gràcies al cos, i el seu trasllat a l'encèfal: tanmateix aquest camí de discussió, imprescindible per al coneixement del cos, deriva, com s'ha indicat abans, d'una concepció de les coses i esdeveniments naturals forjada amb els mateixos patrons que es vol explicar.

¿S'hauria de negar que hi ha aquí un afer insuperable perquè és fora de l'abast la possibilitat de conèixer com s'esdevé que hi hagi *ahora* dèbit i d'altres punts de mira? Se sap que és així malgrat que aquest *ahora* sols ho sigui retòricament, perquè *en una accepció* hi ha dèbit, *en una altra* més punts de mira. Tanmateix allò bàsic rau que no hi ha d'altra discriminació: cal tenir en compte que no deu haver-hi resposta definitiva a la qüestió sobre allò real, i aquesta manca pot estar també corroborada, per exemple, pel fet que tampoc no se sap com s'és a les coses físiques sense perdre-s'hi.

No hi ha separació en el fet de ser a les coses, sinó que es parla de les coses perquè hi ha dèbit, i aquest dèbit s'acompanya d'altres punts de mira.

Cal abandonar aquí les sensacions d'una qualsevol mena: són més aviat resultants d'una anàlisi, mai no un començament.

Es pot trobar en diferents llocs idees d'aquest tipus. Àdhuc en un context analític Josep Lluís Blasco i Tobies Grimaltos escrigueren:

«És cert que les coses no són realment de color i també és cert que les coses són realment de color, perquè dir que una cosa és d'un color determinat vol dir que apareix d'aquest color en circumstàncies normals. I el concepte color és irreductible a qualsevol altre. Dir que el color consisteix en la reflexió de la llum sobre un objecte no esgota el que és el color i dir que un color determinat consisteix en una longitud d'ona determinada, no ajuda gens a concebre com és aquest color. Locke ens conta una cosa semblant a això: un cec molt estudiós llegia tot el que podia sobre el colors, un dia va dir: "Ah! Ja sé com és el roig: com el so de la trompeta". El científic no està molt allunyat del cec si vol reduir el color a qualsevol altre concepte.

En qualsevol cas, si concedíssem al causalista la seua perspectiva del món, fins i tot si acceptéssim que les coses no són realment tal com nosaltres les percebem, que no són de color, etc., no se'n seguiria que no les percebéssim ni que no les percebéssim directament. Fins i tot, si acceptem que les coses no són com aparenten ser, no se seguiria que el que veiem siga una altra entitat, anomenada la seua aparença o *sense-datum*. Són les coses les que apareixen, les que presenten una aparença i no les aparences mateixes les que apareixen. Si no percebem les coses com són realment, percebem encara les coses, les percebem d'una determinada manera. I percebem d'una determinada manera les coses que percebem i no la manera mateixa com les percebem, l'objecte de la percepció és l'objecte extern i no la manera que es percep aquest (aquesta manera no és un objecte al seu torn). Fins i tot si no les percebem com són, les percebem elles i no un altre tipus d'entitat. No veu el cec de color les mateixes coses que jo veig? Hem de dir que els seus objectes de percepció no són els mateixos que els meus perquè els veu d'una manera diferent? Les experiències que tenim dels objectes poden ser molt diferents d'uns a altres i moltes voltes no es poden descriure ni donar a conèixer a una altra persona que no les tinga també, però les experiències són de coses, són les coses les que *s'experiencien*.

Podem acceptar doncs el realisme directe de sentit comú, aquest no és incompatible, sinó en tota cas diferent, de la concepció del món de la física.

Ambdues són perspectives diferents, però no per això veritable una i falsa l'altra...»³.

D'altra banda Max Scheller defensà a *Erkenntnis und Arbeit*, i també a d'altres escrits com *Idealismus-realismus* (manuscrit inacabat)⁴ que la vivència de la realitat era una originàriament *extàsica*, un «tenir de» realitat. Una resistència (*Widerstand*) viscuda extàsicament, prereflexiva, i que això era previ a tot «saber de», i a tota atenció a la consciència; era allò que exercia resistència al nostre afany (*Streben*), previ a qualsevol tematització.

Quelcom donat al marge d'un qualsevol altre tractament: no seria cap percebre, per exemple, sinó el que el permetria i la passa originària.

No costa d'assumir un tal *èxtasi* com una manera de formular el deute que hi ha en les coses reals.

3. LLUR PERLLONGAMENT AMB EL COS PROPI.

D'una banda el cos propi que es toca i es veu forma part de l'univers físic en igual condicions que la resta del que és natural; d'una altra els dolors i els plaers, els sentiments i les emocions, i moltes d'altres circumstàncies, palesen que el cos també se sent.

En aquest punt no cal discutir si hom es pot explicar pel cos o no; àdhuc la certesa que una qualsevol activitat hagi pogut tenir algun correlat corporal, o que una lesió comporti de fet la minva de quelcom, o fins i tot la desaparició d'alguna cosa, no permetria de concloure potser res de definitiu més enllà de comprovar la rellevància general del cos, ja sigui això conclòs directament o perquè s'hagi de postular indirectament.

El cos es palesa doncs amb certesa i amb una intensitat en qualsevol altra instància que es proposi.

Tot això obre qüestions diverses i que basta ara sols signar: per exemple, com es componen els continguts on intervenen elements perceptius i sensorials. O bé, quin és el paper conjunt de sentiments i de passions. Caldria així mateix lliurar alguna classificació del que és

³ Josep Lluís Blasco i Tobies Grimaltos, *Teoria del coneixement*, Universitat de València 2003 (2ª edició), Col·lecció Educació. Materials 21, pàg.151.

⁴ A *Gesammelte Werke* vol. VIII, 1980 (3^a), i vol. X, 1976, respectivament, Francke Verlag Bern und München.

sentit (patit). També es podria albirar el paper dels sentiments en la raó, etc. De fet allò sentit manté una rellevància en molts àmbits i deu ser versemblant que les grans decisions es prenen també segons l'afectació.

Si més no s'admet que el cos engrandeix el considerat fins ara. Potser caldria no circumscriure's al món físic conjuntament amb el cos extern, malgrat que lliurin allò més cert. Tanmateix el lliurat no s'hi circumscriuria (hi ha, per exemple, pensament) per més que s'assumeix que no res més manté tanta certesa i tanta capacitat de captivar allò que s'atén.

4. L'ESMENT D'UN DÈBIT CORPORAL

La rellevància del que esmentem com a dèbit corporal és present arreu. L'estoig vermell és damunt la taula. Se l'agafa i es lliura en la seva independència, en el lloc que es troba en l'espai, com a quelcom que no s'amaga això o allò. El tret que, per comoditat, diem «dèbit» es troba en el vermell i en el conjunt de l'estoig, i és precisament allò que permet expressar que no és un afer arbitrari del coneixement. Però, perquè és vermell, permet també ser considerat com una manera de sentir, és a dir, com una qüestió corporal, que permet parlar del corresponent dèbit; en conjunt l'estoig descansa allí, es deu a un afer natural, i perquè s'hi ofereix deixa així mateix que s'hi mantingui una manera de manifestar-se el cos, que també es fa notar com a dèbit.

Les dues formes de parlar dels dèbits se suposen: es pot conèixer naturalment (una) i s'admet que també se'l sent (l'altra), i a l'inrevés: el corporal suposa el natural (no se sentiria res sense quelcom vist, per exemple).

Una significació verbal es gaudeix com a afer real i fa fàcil de copsar que hi ha també quelcom corporal pel fet de fluir sol·licitat a tall d'un disponible.

En fa parlar també un sentiment, i aquí encara és més fàcil de concloure que el sentir depèn del cos: apareix com una forma d'experiència passiva.

El pensat (en alguna accepció) tindria dependència corporal, i és així com hi duria, al costat d'altres afers.

5. LA IMATGE.

Allò que hi ha representat en imaginar deu provenir del tracte amb les coses naturals i el cos propi. El problema rau que les imatges no es troben en les coses naturals, i que de fet no se sap on són. Cridades o fetes present sense més, allò mostrat en les imatges és irreductible a un afer concret físic: certament són reals en l'accepció que se sap que no se les crea malgrat que se les pugui compondre i descompondre dintre d'uns marges, però llur singularitat contrasta amb el que és efectiu.

Es gaudeix de la seva mostració mentre vaguen per cap lloc específic. Certament possibiliten com a mínim un munt de continguts representatius que no obliguen a trobar-nos ancorat en allò efectiu. Les imatges són independents dels esdeveniments naturals, basteixen el seu propi sòl, i en aquesta accepció engrandeixen els àmbits on s'habita sense que es pugui superar que s'ignora on es troben.

No cal aquí aventurar llur ús: entren en moltíssimes activitats i són d'una importància màxima.

6. HI HA TAMBÉ MEDIACIÓ.

1. Es pensa, hi ha llenguatge, o àdhuc potser sense⁵: s'hi troba quelcom, el que sigui, que fa ocupar-se'n, que no es confon amb una escarida observació d'una taula física o amb la imatge més suggerent. El pensat i parlat omple molts papers, i pel cap baix no es fa molt sovint res estrany a allò natural o a la imatge corresponent, de manera que es traspasa d'un lloc a l'altre sense que es perdi algun fil que emparenta els uns afers i els altres; o que d'altres vegades hi hagi un engolfament en allò mediat, els objectes, els mobles i les parets, àdhuc les imatges, mantenint-se a tall d'un marc que s'atén d'acord amb un ritme; o una concentració a observar tant com es pugui un esdeveniment natural, o a considerar quelcom imaginat.

Es pensa i es parla, i també s'imagina, i el cos es troba en algun lloc. S'habita en diferents àmbits que, malgrat la seva diversitat, mantenen alguna cosa de parts d'un tot difús. *És que el mediat, amb*

⁵ Cf. *Filosofia del llenguatge* QF56. L'esbós sols en fa una presentació.

imatges o sense, amb afers efectius o deixant-los al marge, ofereix quelcom i ajuda: allò que s'ha de fer més tard, els objectius que se cerca, la solució que no es té, la deliberació, la troballa d'alguna explicació, etc., palesen que aquí l'activitat es fa sempre amb un cert tarannà. Implica que el redreçament cap a les coses materials o imaginades no cal que deixi allò mediat, com si la seva eficàcia hagués de ser sempre nul·la, sinó que d'alguna manera pot restar subsumit en l'observació d'una cosa material o que s'imagina – tanmateix això pot ser així perquè l'activitat és capaç de sedimentar, de manera que es passa del fet natural o imaginat al mediat sense solució de continuïtat en prou ocasions, i d'aquest darrer al primer, tot creant una atmosfera de comprensió en el millor dels casos, o d'una qualsevol altra complementarietat, o contrast d'un qualsevol tipus, que permet que es continuï una activitat vària i complexa.

2. Tot el que és passiu, sempre o gairebé, s'avalua del cos intern, mentre el cos com un tot es troba enmig d'un conjunt físic.

Després, quan s'imagina, no sembla haver-hi cap contingut que no en provingui, de l'efectivitat, i s'hi palesa a la seva manera la circumstància que allò imaginat manifesta que es deu a quelcom àdhuc assumint la facilitat de transformar allò representat i d'articular-ho a conveniència.

Llavors sembla que no sigui res descabellat l'admissió que el mediat gaudeixi del seu fet real, i que no se'l pugui copsar més que per allò que s'hi pensa i s'hi diu (no s'hi podria destriar dins seu un àmbit psíquic⁶).

El mediat, que és real, no seria sense més quelcom físic. Certament no és un no-res, i es pot admetre que *es deu* en l'accepció corporal (si més no és sol·licitat), i del pensat o dit (en conjunt amb una altra orientació).

⁶ Aquest fet psíquic seria fornit per una selecció de qüestions mediatas, imaginades, sentides, etc., que serien interessants cara a una consideració d'alguna tendència o característica comportamental.

7. UN TRET DEPENDENT RELLEVANT AL COSTAT DELS ALTRES.

Potser sigui ara el moment de fer notar que s'hi és, en la mediació, una mica com s'hi és, en les coses materials i en les imaginades, de manera que hi ha la referència al pensat i dit com el d'una activitat que precisament atén quelcom singular que no és justament un afer físic, sentit, imaginat, i sense menyscapse d'aquests, els quals deu també suposar en una dialèctica sense programa. El mediat, amb allò físic, amb l'imaginat, amb el sentit, i potser amb d'altres qüestions, va fornint el que s'és, de manera que l'activitat es va movent a través de tot això i que es vagi fent necessari noves precisions.

En efecte aquest tot vari no esclareix tal qual els seus ritmes, és a dir, què es pensa i es diu, què s'imagina, què se sent, què es mira, ni lliura sense esforç com s'organitza o s'estructura. Per això – s'afegirà tot seguit – caldrà que l'estudi se n'ocupi: es tracta d'un ordre d'elucidació diferent al de la cerca d'una procedència per a tractar precisament d'un aspecte que no pot no oferir un qualsevol real, però que no pot ser estudiat alhora amb el del seu origen pel fet que l'ocupació no permet un tractament simultani tan ampli.

El fet fins ara es deu bàsicament a la circumstància que el que és natural, se sent, s'imagina o es pensa i es diu, conté una dependència, no és una creació, malgrat la seva diversitat.

Ocorre que tot tracte suposa, i inclou en l'experiència que n'hi ha, d'altres característiques – de seguida s'estudiarà – que no són el fet que es determina per un tal apuntar. Car no hi ha res d'aquest tipus que no sigui conscient, d'alguna mena, situat des d'una ocupació, esdevenint, de la mateixa manera que no hi ha res que s'atengui des d'un d'aquests trets que no contingui alhora els altres.

8. L'ÚS DE «REAL» I «EL DEGUT».

Alguna cosa es diu real pel tret que esmentem com a dèbit, mentre no es pretén fer intercanviables «dèbit» i «real»: el primer suggereix una dependència, el segon allò ofert que en té.

Per això el real no suposa un fet independent del dar-se, ni prejutja que sigui superable que no es pot parlar de la immutabilitat d'un objecte natural, per exemple, al llarg del temps. D'aquí la conveniència de no parlar de la «realitat» (fora de llocs inequívocs), al cap i a la fi un substantiu abstracte de «real», quan l'abstracta «realitat» suggereix un conjunt estable d'afers que romanen els mateixos.

II LES MODALITATS DEL CONSCIENT

La nota d'haver-hi dèbit ofereix una perspectiva no incompatible amb d'altres característiques. És el moment doncs d'esbossar-ne una, de nova.

1. SE SAP QUÈ S'ESTÀ FENT.

El cel es mira, i *mentre es mira, se sap que se'l mira*: la prova rau que es respon sempre què es feia àdhuc quan no s'hi pensava expressament, en el que es feia. Podem referir-nos a aquest saber que se'l mira, el cel, tot dient que se n'és *conscient*.

Però s'és a l'objecte físic, com s'és a les imatges, al mediat, a allò sentit, en l'accepció que deu ser impossible de separar-se d'una qualsevol d'aquestes facetes: s'hi és escampat, en tot això, mentre se n'és conscient. De fet deu ser impossible de deslliurar-se'n perquè no sembla que es pogués ser a enlloc més. On més s'hi fora, si no fos en tot això?

Després es considerarà el fet de ser-hi; ara basta observar, com ja s'ha esmentat dalt, que una qualsevol diferència que es pugui establir, per exemple en la percepció d'aquesta taula, entre la taula física i el seu coneixement, faria impossible de percebre-la perquè hi hauria llavors dues instàncies separades, la taula física i l'objecte conegut. I això s'estendria per a una qualsevol altra parcel·la real.

Es coneix la taula, se sap que se la coneix mentre se la coneix, no es perd el fet de ser-ne conscient.

¿Es pot parlar de la consciència com si fos un tot? Es pot fer amb un significat de 'consciència' més o menys imprecís, paral·lel al d'un contingut del tipus «tot el que és conscient», «la vida», etc. En aquesta accepció podria ser útil; també permetria que es pogués dir que quelcom físic (la taula on s'escrivi) no lleva que es lliuri en la forma de consciència, etc.

Allò rellevant rauria a no confondre's en els significats dels usos dels mots i en la consideració.

2. L'ADONAR-SE DE QUELCOM.

Llavors es podria admetre potser que un qualsevol *adonar-se de quelcom* pressuposa una singular referència, per dir-ho així, i que potser es diria més escaïment de la següent manera: *un destacar-se un contingut*, és a dir, *un subratllar-lo*. Per tant hi hauria aquí una circumstància que fora vàlida arreu: aquest advertiment seria sempre un contingut destacat en una referència.

I bascularia des del contingut (per contrast, la identitat més aviat bascularia del contingut al contingut).

Quan no s'explicités l'adonar-se de quelcom hi hauria totes les condicions per a fer-ho.

3. LA MODIFICACIÓ OBJECTIVIZADORA.

La rellevància de l'adonar-se és màxima: rebla la presència a les qüestions i potser no és molt exagerat d'afegir que s'hi és eficaçment en adonar-se'n.

Per a la nostra disciplina es fa per tant del tot necessari adonar-se del que hi ha i del que no hi ha; per això és preferible de parlar en general aquí de la necessitat d'una modificació objectivitzadora. Esbossem-ho així:

En efecte quan es considera alguna cosa no basta que hi hagi una explicitació: una explicitació no comporta una objectivització. És a dir: el fet d'estar ocupat no comporta que s'objectivitzi allò ocupat com a tal, que hi hagi un tal adonar-se'n.

Car no només hi ha explicitació, sinó també una explicitació objectivitzadora. Es tracta d'un adonar-se (un prendre consciència, si es vol) que permet precisament considerar quelcom. Es tractaria d'una manera de deixar ser els afers.

Les modificacions objectivitzadores, se les troba arreu: hi ha adonament d'una cerca per la seva modificació objectivitzadora, altrament fora impossible l'adonar-se de la seva explicitació; això val per a qualsevol altra explicitació, ja es miri el pont sobre la riera o es fantasiegi, se senti dolor o es faci un càlcul formal, etc.; també així hi

ha l'adonament d'una ocupació (explicitació) que situa, o un qualsevol altre afer.

I només es pot anar explicitant tot això perquè la modificació per la qual es fa no és l'última, sinó que pot sempre continuar fent-ho. L'última és la tematitzadora, i no pot ser tematitzada quan es troba en aquesta activitat.

És clar que no s'hauria de reiterar molt la modificació per a no fer-ne un joc banal. La modificació permet anar objectivitzant un assumpte, se n'explicita un destacar-lo.

4. LA IDENTITAT.

1. Admesa la presència de totes les coses físiques com allò que és més segur, sembla que pugui mantenir-se aquesta certesa quan s'observa que es pot comparar això amb allò, i trobar-ho diferent o igual. Es diu que es troba igual o diferent això i això altre (es parlarà de relació d'igualtat o de diferència), i en els dos casos no es pretindrà de trobar el fonament perquè siguin iguals o diferents més que de l'observació que se n'hagi fet.

Ara és molt important de remarcar el següent: malgrat que es pugui usar 'idèntic' com s'usa 'igual', la igualtat es mantindria pròpiament per a dos coses que, si més no localment, mantenen alguna diferència (estan en llocs diferents). La igualtat per a la identitat tendeix a lliurar un desdoblament.

2. Llavors sembla que es pugui parlar en tots els casos d'igualtat, però que potser fora preferible i tot d'usar 'idèntic' en algunes ocasions característiques: es parlaria de la identitat de moltes maneres, és cert, però una de les formes estimaria que la identitat de quelcom és el mateix quelcom. Si la igualtat tendiria a desdoblar-ho, quan se l'afirmés idèntic es passaria a estimar-lo el mateix, és a dir, a fer-lo compacte malgrat contenir alguna cosa incoada de distinció (per això fora el mateix).

En el cas d'acceptar-se que la identitat no és simplement la igualtat entre dues coses, *la seva assumpció permetria suggerir que la*

identitat de quelcom no és altra cosa que una manera de gaudir d'allò mateix.

5. EL SI.

Se sap què s'està fent, s'és conscient, hi ha l'adonar-se d'això o d'allò (se's pren consciència), o de la seva respectiva identitat. En tots els casos, i arreu, s'està engatjat en afers reals, dels quals no hi ha separació.

Deu haver-hi alguna manera d'abastar una expressió més característica de la rellevància que la realitat no és mer replegament de manera que no fos sabuda, adonada, àdhuc expressada idèntica.

Potser la millor forma de dir-ho seria *l'ús del pronom de tercera persona (en llatí una forma reflexiva)*, és a dir, *el si*, l'ús del qual no connota un qualsevol romandre en una diversitat, sinó un tret referencial precisament que contrastaria amb un qualsevol altre afer.

Hi hauria l'ocupació de si en l'accepció que fora la resultant des d'allò o des d'allò altre (una taula, un cel). No hi ha cap si aïllat o individualitzat: es fa que l'explicitació esdevingui des d'apuntar en la direcció del deïbit de quelcom a l'apuntar el si. I així com el deïbit no es troba tal qual explicitat en apuntar el si, així aquest no es troba tal qual explicitat en apuntar el deïbit.

D'altra banda l'atenció a si, no essent l'exemple d'adonament o d'identitat, sembla manifestament una manera referencial de si des de les altres activitats. S'hauria de considerar doncs un molt simple fet conscient.

Fet i fet el si suposa el conjunt de la situació, i s'expressa tenint-la també com a significació.

6. ÉSSER-HI I L'ADONAR-SE DEL REAL.

1. *L'adonar-se permet parlar d'un ser-hi*, on «hi» duplica un fet conscient.

Un objecte, aquest paper sobre el qual s'escriu, permet que s'hi expressi que s'hi és (independentment ara de la significació del mot

«ser», que indicarem més endavant). En especial ser-hi pot expressar també el present en conjunt, la partitivitat d'un present.

I quan expressa un general, ser-hi resta avalat pel concret, llavors és *una manera de parlar*, i de reblar, que hi ha engatjament, una altra manera d'expressar que allò real se sap.

2. Donat que un qualsevol afer se sap, i que s'estudia per mitjà del corresponent adonar-se, ser-hi deu ser una forma d'expressar l'esseïtat de quelcom o d'un present en l'accepció de dir-ho per mitjà d'una objectivització. És a dir, rebla alhora, quan és el cas, el conscient d'una partitivitat present. Per això deu manifestar-se com un llenguatge escaient per a emmarcar una qualsevol activitat, pràctica o teòrica, com sigui que tot el que és s'hi troba. Heidegger fou l'introduïdor de l'èsser-hi, amb el mèrit d'haver ofert la millor manera d'expressar, des del conscient, l'esseïtat, que al cap i a la fi és capaç de plantejar un què hi ha.

Tanmateix «ser-hi» i «existir» serien expressions intercanviables, de manera que tant es diria «hi soc» com «existeixo».

7. EL SUPORT CORPORAL DEL CONSCIENT.

Les circumstàncies de les diferents modalitats del conscient no suggereixen per si mateixes que hi hagi un condicionament corporal i, en conjunt, el conscient que s'apunta en una qualsevol modalitat fa difícil de fer-hi incloure algun símptoma corporal més enllà de suposar-hi algun suport del cos.

Però es perd la consciència de moltes maneres. ¿És el cos que lliura el conscient, o sols n'és aquí un suport no fenomènic? Els fet són que es coneix el cos de manera conscient, i alhora que aquest mateix cos (un cop al cap, per exemple) pot deixar inconscient. Alhora l'avaluació de l'inconscient depèn d'alguna interpretació, i quan hi ha inconsciència no s'avalua.

Per això, mentre hi ha conscient, sembla preferible de mantenir el cos a tall de suport no fenomènic, i la seva intervenció, en els processos que porten a la inconsciència, sembla prou clara⁷.

Sols hi hauria afers conscient, no es donaria cap objecte natural que no es lliurés així. La qual cosa no voldria dir que no el tinguéssim talment com un cos natural independent, «sense consciència»; aquell objecte seria «inconscient», però amb això no es pretendria que ens fos aliè perquè sols hi seria explicitant-lo conscientment; més enllà d'això, i versemblantment ho apuntem en el dèbit natural, no se'n tindria accés.

8. LES VÀRIES MODALITATS DEL CONSCIENT.

Un qualsevol conscient no és intercanviable amb la identitat, ni aquesta amb la modificació objectivitzadora.

No es tracta d'una distinció entre implícit i explícit perquè ara es discuteix expressament a propòsit del conscient com a identitat o com a modificació objectivitzadora, i el conscient palesa arreu que no ocorre independentment del dèbit dels afers reals.

És que sols hi ha afers reals amb totes les seves característiques, que esmentem, per exemple, amb l'expressió «allò que s'apunta», però que no exclouen que hom pugui descriure els afers amb trets diferents o més matisats. No es tracta de cap estructura de quelcom, sinó de formes de parlar del que s'ofereix per tal d'acotar-ho.

⁷ Una interpretació de tots els estats en els quals s'ha perdut la consciència, i potser es podria incloure la mort i tot, els arrengreraria amb les circumstàncies en què es perd el domini de si mateix endut per un segrest emocional o per això o allò, o fins i tot amb el fet que una part de l'activitat ocorre de tal manera que hi hauria una munió de consideracions del paper dels automatismes adquirits, i de tot allò que es deu a alguna disposició corporal. Des d'aquesta perspectiva s'assumiria que hi ha un escalonament en el conscient, i que sols deu haver-hi alguns àmbits conscients en els quals s'ha de resoldre quelcom, àdhuc interpretar els successos, la resta suposant afers fora de l'abast, o que van sols, o que el dominen, etc., de manera que la inconsciència seria pensada des d'aquí com un perllongament de tot allò que ja es manifesta en l'estat conscient.

La identitat de quelcom es lliura amb aquest quelcom; que hi hagi un fet conscient, o que se n'adoni amb modificació objectivitzadora, inclou el fet real. I potser deu haver-hi més modalitats característiques del que anomenem conscient, cosa que sols l'estudi pot assenyalar.

III

LES ALTERACIONS

D'UNA OCUPACIÓ QUE SITUA

S'hi és sense que calgui explicitar-ho i sense deixar de saber-ho. Però es troba a faltar d'altres trets que lliurin alguna pista de la manera de portar-los a col·lació: és que tots plegats no deixen de dar-se com a aspectes que no es poden estudiar a l'una malgrat que cadascun arrossega tots els altres.

1. L'OCUPACIÓ I L'EXPLÍCIT.

L'ocupació ressalta, posa en relleu, alguna circumstància, de manera que s'hi palesa això o allò i la resta no s'hi mostra igualment.

Ens apropem a l'ocupació. No poder estar-se d'atendre quelcom: però això se suposa que hi ha un afer compromès, l'ocupació fa sobresortir alguna cosa, fa que quelcom hi estigui condicionat en l'accepció que aflora i és anotat perquè n'hi ha ocupació.

Certament es va fent així. Un tal engatjament no admet en conjunt rereguardes. Les múltiples experiències palesen diàfanament que l'actuació s'exposa en el seu exercici.

No deu haver-hi res explícit que no formi part d'una ocupació, *cosa que no vol dir que es faci explícit el fet que hi hagi ocupació*. L'esment explícit de l'ocupació deu suposar algun tipus escaient de modalitat.

*Explícit i implícit expressen com es manifesta quelcom, i això o allò pot incloure's en una activitat, sense fer-se explícit*⁸.

⁸ L'explícit i l'implícit són variants de manifestació: l'explícit és ocupat, i es pot explicitar el fet mateix d'ocupar-se.

El tret que anomenem «l'ocupació» pot explicitar-se o no. En conjunt el que s'explicita no és l'ocupació, que llavors, com a tret, resta implícitada.

Això concorda amb la circumstància de fer explícit un aspecte qualsevol sense explicitar que se n'ocupa.

Comptat i debatut l'explícit i l'implícit expressen més aviat tasques en ser-hi, que afecten on s'hi és i la seva manifestació.

2. OCUPACIÓ I SITUACIÓ.

No es podria parlar del que fa el que esmentem com l'ocupació i la situació sense fer-ho explícit, i alhora llur rellevància no rauria en el fet d'explicitar-ho, sinó en allò que ocorre per haver-hi (sovint implícitament) ocupació i situació. Caldria tenir aquesta circumstància sempre en compte⁹

Doncs bé: el que ens fa parlar d'ocupació supera àmpliament el supòsit que s'hagi de focalitzar en alguna cosa, per dir-ho així, merament puntual.

Lluny d'aquests supòsits més aviat es posa en relleu quelcom precisament en un tot les parts del qual no són igualment fetes sobresortir, és a dir, *hi hauria un situacionar-se entre les coses*.

Certament allò donat que no és posat explícitament en relleu s'hi trobaria implícitament, i es faria explícit quan se'l remarqués.

Se situa amb l'ocupació: per exemple, se sospesa una qüestió, i un munt d'objectes naturals i d'afers corporals s'hi troben situats, com ho estan els altres presents. Mentre se sospesa un afer hi ha un anar situant amb l'ocupació.

Es tracta que, quan parlem de l'ocupació, parlem de situacionament. Què se situa? El tot donat des de l'ocupació en el sentit del que va ressortint en una resta implícita. Es ressalta i s'implícita: s'ocupa i, fent-ho, se situa.

Ocupació i situacionament expressarien sols punts de vista d'una única circumstància: ocupació en el sentit que sobresurt quelcom perquè es manté un implícit – situacionament per haver-hi un tot donat de gradació vària d'implicitació.

No serien un tret nou del real com sigui que l'explicitació i la implicitació esdevenen quelcom propi de l'ocupació i de la seva situació, és a dir, n'hi ha gracies a aquestes últimes,

⁹ No es podria eliminar aquest tret a favor de parlar només d'explícit i implícit sense renunciar a l'explicació de què hi hagi explícit-implícit. Alhora allò que ho faria hauria de dar-se implícitament quan, per exemple, es parlés d'un got.

L'un aspecte suposaria necessàriament l'altre. *No es lliuraria el que expressem com una ocupació que no s'acompanyés de situació.*

L'ocupació accentuaria quelcom. El situacionament mantindria el marc¹⁰.

3. L'ALTERACIÓ SITUACIONAL I EL PAS DE LES COSES.

El paisatge s'altera quan es canvia de lloc, es rumia un nou tema, se sent nous sentiments, es recorda quelcom. De vegades es decideix, es busca, es permet, d'altres hi intervé alguna cosa que s'hi introdueix, ho ofereix, ho força. Basti aquí sols assenyalar-ho. Aquest anar situant-se implica que hi ha un recanvi de tot amb tot perquè no podem parlar d'ocupació sense fer-ho del fet que se situa.

Què se n'ha fet, de les preocupacions d'abans, ara tractant qüestions del tot diferents? Sigui quina sigui la resposta no s'evita que aquesta situació dinàmica no es trobi essent afectada per un deixar de fer-se actual, o estimulada per les cerques més o menys actives, no pot impedir la pèrdua de molts continguts que potser es podrà més o menys recuperar, o dels quals es podrà potser disposar, no és doncs possible de superar l'esdeveniment, una de les claus del temps, o les contingències que lliguen l'estar ocupat a una activitat finita i canviant.

Sí, s'és capaç d'un perllongament il·limitat de coses noves. I una altra vegada oblit i canvi, àdhuc pèrdua d'alguna comprensió de quelcom, de moltes maneres de sentir, de ganes d'orientar-se, d'il·lusions. Tanmateix l'exercici de ser-hi no deixa de mostrar-se en el seu engatjament. No sols s'adona de la finitud, sinó també de la localització, del fet de tenir cos, de tot allò que l'orienta, de moure's en un implícit de pensament i de llenguatge, d'arrossegar un passat

¹⁰ S'insisteix que l'ocupació seria un tret i que allò real es lliura en l'organització d'una ocupació que situa.

La circumstància que es passés per alt la situació sense que afecti el que és un got, i que la situació, o àdhuc l'ocupació, no implicaria el got mateix, recau a obviar que no hi ha un ocupar-se del got aliè a la situació. Es podria dir que ocupar-se d'un got sense situació voldria dir que no hi ha una tal ocupació perquè el got no pot estar-se'n de fet.

capaç de ser portat a col·lació. Arreu s'acompleix que el dinamisme situacional va accentuant molts continguts prou diversos, cadascun dels quals és el privilegiat mentre hi ha una nova situació com sigui que sols hi va havent present.

Es parla enmig de tot això: es contribueix a l'alteració situacional, i alhora els mots s'introdueixen com uns ballarins més en la dansa de coses i intencions, dels altres i de sentiments, de records i de fantasies, on els sons del mots fan un nou ornament.

Certament aquest conjunt d'afers resta suspès pel son profund o per una qualsevol altra inconsciència, palesant una discontinuïtat impossible d'esquivar a la qual hom s'hi adreça amb confiança o temor, arreu havent-hi la presumpció d'una dependència general al cos.

4. EL LLENGUATGE I LA SITUACIÓ.

Caldria assumir que, en una qualsevol circumstància, el significat d'un acte expressiu rau en el conjunt de l'activitat, amb els trets d'una ocupació que situa, dins del qual conjunt hi ha, sí, ús lingüístic, i un context natural i social. *La significació* d'una salutació, d'un advertiment, d'una rondalla, d'un joc, *es troba en aquell conjunt de la situació.*

Hi ha transformació, no sols pel fet que l'ocupació va essent vària en el silenci, sinó també perquè hi ha llenguatge, de tal manera que hi va havent una contribució al situacionament, és a dir, a quelcom que no és estàtic, sinó dinàmic.

Això no comporta que la significació es trobi homogèniament implicada, quan ho està en la mateixa proporció que allò que es dona. En l'estudi, la significació s'hi concentra – en la contemplació d'un paisatge, s'hi esbargeix; però no hi ha manera de trobar-hi solució de continuïtat, en el tot.

Aquesta perspectiva duria molt lluny: per exemple, faria veure que un llenguatge mai no pot expressar sense ambigüïtat. És més: es podria afegir que sembla impossible d'assegurar que un altre que no sigui el parlant pugui fer-se càrrec de tota la significació que ha engendrat aquesta activitat, no sols perquè l'experiència de l'altre es

troba fora de l'abast, sinó també perquè un qualsevol acte lingüístic pertany a una situació, i n'engendra.

Això es podria estendre al parlant en tant que deu ser impossible de repetir una situació si s'assumeix que hi ha procés ocupacional, malgrat el fet plausible que deu també haver-hi la possibilitat d'aproximar-s'hi, i que el pes significatiu del llenguatge no es troba escampat homogèniament.

5. L'OCUPACIÓ I EL COS.

Amb el tret ocupacional expressem el fer explícit quelcom i diem que es manté implícita la resta de la situació.

Cal tenir en compte que, quan es parla de l'ocupació, no s'expressa l'adonament que permet parlar-ne, i quan s'expressa que hi ha adonament no s'expressa l'ocupació que ho permet fer. Tot això és inevitable.

Seria impossible una experiència que no es trobés en aquesta manera de lliurar-se quelcom. És a dir: no hi ha real sense una tal descripció; no es tracta que s'enfaixi un espectacle a través d'uns motlles o d'unes passes obligades: parlem d'una ocupació que situa com l'única manera que hi hagi real, que no sabria dar-se altrament; no n'hi hauria cap més enllà d'això.

Clar que una tal facticitat també depèn del cos: si més no això és fàcil d'assumir en una qualsevol situació natural (un cos natural en un lloc), i ho podem *estimar* si més no com a suport per a una qualsevol altra activitat.

També dependria del cos en d'altres aspectes: per exemple, hi remetria en l'accepció que ho fa el conscient.

Tanmateix la indicació que hi intervé també el cos no suposaria una interpretació que fes dels avatars naturals, per exemple en la manera que es lliuren d'acord amb una ocupació que situa, uns afers del cos: altrament es menystindria que hi ha una referència a quelcom que no és el cos en l'estudi dels fenòmens naturals, i que aquests estudis valen tal com són.

IV

EL TEMPS COM A ESDEVENIMENT

Ara toca de circumscriure una mica el temps. No n'hi ha prou amb el fet fins ara: l'exercici de ser-hi, per exemple, ben a l'inrevés d'ocupar-se instantàniament d'això o d'allò, esdevé o passa, és a dir, es va ocupant dels afers.

1. UN ESDEVENIR O PASSAR.

1. És preferible de començar pel lloc que sembla el de més fàcil sortida: per la percepció, per exemple, quan s'observa el moviment d'un cos natural. Un cos es desplaça: se l'atén, però no es pot fer un impossible; no hi ha una observació efectiva de tot un moviment (en el supòsit de ser suficientment llarg), sinó que se'l ressegueix.

La pregunta és: quanta efectivitat alhora puc copsar? Però el moviment de caiguda no s'atura: l'efectivitat no és pas un instant d'aquest moviment, ni es gaudeix efectivament de tot el moviment; l'ocupació-situació *esdevé* amb el moviment de manera que hi va havent una efectivitat de moviment.

L'esdeveniment es palesa en el moviment.

2. De qui seria l'esdeveniment, del moviment o del fet organitzat d'atendre'l? No sembla possible de separar-los – tampoc es podria fer en el record d'un moviment. Si més no el moviment esdevé.

En el cas d'un moviment persistent, se sap, per exemple, que ha comença abans. S'hi afegiria l'esdeveniment (el moviment) que s'aniria assumint com una continuació (del que ara ja no és efectiu).

Es va resseguint un moviment, i es pressuposa que la part efectuada del moviment deixa pas a l'efectiva que s'està fent, mentre es manté que hi ha un moviment seguit.

Tot el moviment no es troba efectivament donat, però sí que hi és en una altra accepció, i de fet se'l pot explicar.

3. D'altra banda s'hi troba el canvi de sensacions, d'afectes, de temes, de representacions; s'aniria passant així, des de l'un a l'altre. No hi faria res que no fos com d'altres esdeveniments: bastaria que passa o esdevé com ho fa.

Hi hauria doncs un esdeveniment i passar, amb la certesa que aquest manifest esdevenir o passar (de quelcom efectiu quan fos el cas, imaginat, atès, el d'un anar rumiant) restaria limitat, i que sols podria perllongar-se a costa d'escurçar-se per darrera.

4. Un qualsevol present esdevé, passa, mentre manté una duració fàctica (per allò que dura).

Es va recordant, badant, percebent, etc. Es va esdevenint o passant, hi ha una continuïtat en el passar que s'explica per l'afectació del ja passat, malgrat que no es pugui esbrinar molt com això és possible: no estaria a la mà de saber-ho, quins són els camins del cos.

La no estranyesa, si més no respecte del que es va atenent, deu pressuposar l'obvietat d'haver estat gaudint d'allò ja passat i que hi vagi havent una solidaritat, articulació, continuïtat, en l'anar actuant. La no sorpresa implicaria que el present conté alguna implicació del seu passat.

5. El temps s'explicita primàriament com a esdevenir o passar, i això es fa en el moviment efectiu, en l'estar-se en això o allò, en el saber d'un present.

La consideració del temps originari no té lloc fora de l'ocupar-se i situar-se corresponent: no hi ha un passar així que no sigui el d'un moviment, d'un anar pensant o recordant, etc., és a través d'un estar en això o en allò que s'és capaç d'adonar-se del temps com a pas o esdevenir. Hi ha una objectivització del temps en l'accepció que és un tret fàctic del real.

Per tant el temps originari seria esdeveniment o pas. La necessitat d'expressar-ho com a temps originari neix del fet que hi ha d'altres accepcions de temps, que en deriven d'una manera o d'una altra, i que convé retrotreure-les a l'esdeveniment o pas.

6. L'anar fent de ser-hi esdevé. Les meditacions, les mirades al paisatge, els sentiments, el tracte amb els altres. Els afers van passant, el present nou segueix el vell. Però no se li dona importància: es continua les reflexions, es va mirant el paisatge, es gaudeix dels afectes i de l'amistat.

No hi ha sovint un posar en relleu una duració i el temps en la mateixa accepció que no n'hi ha sovint del conscient, del dèbit, del coneixement. El temps com a facticitat es fa banal perquè és així com hi ha coses: una qualsevol activitat va esdevenint.

2. L'EXPERIÈNCIA I L'ACTIVITAT.

1. L'afer també es podria expressar així: s'apunta el temps a través de les experiències.

Un qualsevol procés dura, és una *experiència*: estrictament parlant, *una manera d'expressar com passa quelcom, i precisament perquè passa*. D'aquí que calgui parlar de temps i també d'experiència¹¹.

2. Per l'esdeveniment es parla de temps: l'experiència és en primera instància allò que hi va ocorrent. Perquè els afers passen s'esmenta l'esdevenir, *perquè aquest esdevenir és de quelcom es parla d'experiència*.

Ser-hi no expressa explícitament l'ocurrència, mentre que l'experiència, quan se l'entoma així, en fa una explicitació.

I l'activitat *s'assumeix en l'experiència*, mentre s'està fent coses, *gràcies a adonar-se'n*.

És a dir, aquest adonar-se de l'activitat es palesa com una manera de dar-se l'experiència: car, si aquesta es diu pel fet que hi ha coses que estan passant, l'activitat ho fa en tant que variant modal de quelcom que esdevé.

¹¹ O que es porti a col·lació un moviment o un canvi (o d'altres) com a experiències específiques.

3. EL PASSAT I EL SUBJECTE QUE ROMAN.

Potser serà convenient d'esmentar una precisió que afecta el conjunt del que s'ha gaudit en el passat. Provem-ho de fer de la següent manera:

El saber que hi va havent una moviment continuat, per tant que suposa pel cap baix el que ja ha tingut lloc i que ara ja no es lliura, sembla que justifiqui que, més enllà del moviment efectiu, hi hagi algun tipus de testimoni d'aquest moviment que permeti assegurar que és la continuació del que ja ha passat.

La consideració podria perllongar-se, en el sentit que es reconeix les coses quotidianes, els altres amb qui es conviu, hi ha un sentiment pels llocs especials, se sap que jo perduro mentre es renova el present, que algunes imatges del passat li pertanyen, etc.

Circumstàncies d'aquest tipus són les que poden dur a diferenciar nítidament el testimoni i el conegut: si el moviment no se circumscriu a l'efectiu i se sap d'una continuïtat, ¿no mena això a admetre que l'ens efectiu no esgota el que se'n sap i que hi roman l'observador?

¿No hi ha un excés en les coses quotidianes per a mantenir-les tal qual? ¿En els altres amb qui es conviu? ¿No es palesa com se senten els indrets per a separar-los-en, d'aquest sentir? ¿No perduraria una subjectivitat, en el present que esdevé? Etc.

Es tracta d'admetre que la reiteració a distingir un subjecte que roman en el coneixement parteix també de qüestions com aquestes: la certesa que un qualsevol afer percebut, pensat, imaginat, àdhuc sentit, informa de tal manera que es fa requesta d'una remissió que sembla certificar que m'he mantingut.

Certament m'he mantingut, però això és una remissió al cos, la distinció pot dur a *confondre el que és dat fenomènicament i el que no s'hi lliura*, és a dir, allò que sí que hi és, el fet d'arrossegar quelcom en el present que permet remetre a una activitat passada, i el que no hi és, que hi hagi una nova instància per a aquell passat i per al present que no se circumscriu a ser el dat fenomènicament..

Un moviment és més que l'efectiu: el que hi ha de més es troba en un únic present, la d'aquest moviment, on es permet més o menys diferenciar quelcom (sense fer-ho massa bé) si més no a efectes

d'explicació. Tanmateix no és dat com aquest moviment prenys és possible: *es parla d'un cos no fenomènic per a elucidar-ho*, però això és dit, i res més.

O cal admetre que hi ha un moviment continu o no. Quan ho és, no pot ser donat d'una altra manera: la continuïtat forma part de l'esdeveniment, i les seves condicions no es troben a l'abast, no pertanyen al fenomen, que conté el que fa suposar condicions.

No es regla capriciosament allò on s'hi és: l'activitat s'aboca a un exercici continu; l'esdeveniment i el que implica fan suggerir un cos no fenomènic, talment com si sols pogués anar ocupant-se segons unes regles que es troben fora de joc.

S'atén així els assumpte, sense que s'hagi ben bé decidit, al costat del fet d'esforçar-se a determinar un esdeveniment efectiu al marge de la seva continuïtat. Hi ha un ventall d'actuació sense que es pugui renunciar que en un qualsevol cas s'hi és: en l'esforç d'una efectivitat o en la continuïtat d'un esdeveniment; en l'intent d'entomar el que ja ha passat en el que s'esdevé; en la concepció d'un cos no fenomènic; es pot imaginar això o allò, etc.

El que no s'hauria de fer rau a estimar que la continuïtat d'un afer permeti postular quelcom que no sigui fenomen.

Es conclou que això no està lliurat o, si es vol, que no hi ha en ser-hi més ens que aquell on s'hi és¹².

4. TEMPS I COS.

Els suports corporals del temps són els dels altres trets.

No impedeixen de constatar que l'esdevenir i l'experiència no se circumscriuen a l'afer natural: més enllà dels canvis naturals o corporals, arreu hi ha una durada fàctica, i una certesa temporal; una nova explicació sobre què fa que hi hagi aquesta facticitat es deu trobar fora de l'abast fenomènic¹³.

¹² Es poden proposar d'altres maneres d'estimar que això se supera: ens hem volgut reduir al fet que l'activitat d'ara inclou una implicació, que permet remetre al passat i que deixa suggerir un cos no fenomènic.

¹³ Uns treballs més extensos sobre el temps es troben a *El temps i el moviment natural* QF6 i *A propòsit de la cinemàtica* QF38.

V

EL QUE S'OFEREIX

Ara cal entrar, a partir d'un coneixement representatiu, en un aspecte d'un tret prou rellevant del fet de pensar i del llenguatge.

Car s'apunta allò que és ofert d'una qualsevol manera, és conegut així o aixà i, en especial, el fet que hi hagi un trobar-se característicament present als afers quan se'ls implica, els uns amb els altres, en la mateixa actuació que es duu a terme; és a dir, quan hi ha raó.

1. ALLÒ PERCEBUT I MEDIAT.

El gerani vermell percebut es troba enmig de la taula i es lliura com a quelcom natural, diem que és percebut, per exemple, per la multiplicitat qualitativa en què es mostra.

En aquest punt es tracta de fer una passa més, i de notar que es percep el gerani vermell, és a dir, se sap què es percep, i de fet pot haver-hi perfectament un centrar-se més i més en la percepció, o un descentrar-se més i més des de la percepció, recaure en alguna imatge potser, i després en alguna meditació a propòsit del gerani, àdhuc expressar, sense que se'l miri, la bellesa del gerani.

Car el meditat i expressat sembla més aviat allò que, deixant de banda la percepció, es mantindria sols com un afer característic.

No cal fer una discussió a propòsit de l'origen del mediat, és a dir, de l'àmbit en què se sospesa quelcom o se'n parla, per tant on no s'està abocat al percebut o imaginat. Potser s'adquireix amb el guany del llenguatge, o potser s'és capaç d'assumir el llenguatge perquè aquest àmbit hi apareix, o àdhuc no és impossible que les dues coses siguin certes alhora.

Si més no el percebut o imaginat suposa ja el mediat, és a dir, s'hi és, en un tot. No hi ha una pura immediatesa si es deixa de banda algun cas extrem (una reacció sobtada, per exemple): el que em rodeja va lliurant una familiaritat que, malgrat que no ho explicita, coneix

cada cosa, sap què és. I prou del que es pensa i es parla es fa referent al que s'ha percebut o imaginat (per exemple, quan es parla d'un gos).

Tanmateix el mediat gaudeix en conjunt del seu tarannà i és irreductible a pertànyer sols a la representació perceptiva o imaginària. Això s'exemplaritzava sobretot en el llenguatge: aquest es descabdella per si mateix i palesa múltiples funcions en les converses quotidianes i els advertiments, en l'estudi i l'observació, en la literatura i en el món dels negocis. El llenguatge de la filosofia és una tasca particular seva que no pot evitar que s'exerceixi *també* amb els trets de les tasques quotidianes.

Així mateix la relació entre pensament i llenguatge permet suggerir que el primer es troba en el segon, i també més enllà d'aquest, sense que pugui estar-se'n a l'hora de reafirmar els continguts. Val la pena de mantenir que pensem i parlem sense fer-ne una qüestió cabdal.

Els afers del pensament es troben entrelaçats doncs amb els del llenguatge¹⁴, i la seva significació inclou significació verbal, context, i actitud, aplegadament. Per tant l'oferiment es troba de diferents maneres en l'activitat. Unes tal consideracions globals no han d'impedir que s'atengui trets singulars del que es pot anotar, que sempre, és clar, no es poden expressar sense context, etc.

2. ¿VAL LA PENA D'APUNTAR L'OFERT?

El goig perceptiu de les coses i dels jocs de la llum, la certesa de trobar-se un mateix en un lloc, rodejat dels objectes quotidians, palesant múltiple diferències, al costat de la riquesa de pensament i d'imatges, convencen que tot això és el que es pot anomenar real, i efectiu quan és el cas.

En efecte la pluralitat dels diversos àmbits (perceptius i sentits, imaginaris i pensats) omple l'activitat segons com aquesta actua, i de vegades l'arrossega i captiva, en tots els casos s'imposa perquè no se supera mai ser-hi, i és per aquella pluralitat i immensa diferència que un mateix va obrant.

¹⁴ Cf. *Filosofia del llenguatge* QF56.

És que hom assumeix aquest ventall quotidià d'afers sense cap necessitat d'explicitar res més, i li sembla que no caldria afegir-hi cap altra descripció, és a dir, que no seria necessari d'apuntar-hi quelcom altre.

Certament les coses es lliuren així i, si es pot expressar d'aquesta manera, es palesa la seva consistència sense més preàmbuls.

La qual cosa no ens obliga a descurar com hi ha un lliurament de quelcom. Sabem que és real perquè depèn, hi ha dèbit, una manera d'expressar-ho. Però alguna cosa real no en té prou: mentre hom atén un objecte no abandona els trets temporals, ocupacionals, conscients. La circumstància d'anomenar «real» això o allò no lleva que sigui real tal i com es lliura, ho explicitem o no, i sabent que els trets apuntats són maneres de dir-ho i no estructures constitutives.

El que sí que és cert és el següent: un mateix pot no adonar-se que s'adona, que se n'ocupa, de quelcom, de la rellevància del que deu, etc., però no pot no atendre el que s'ofereix, que admetrà fàcilment com a real sense necessitat d'apuntar res.

Això vol dir que hi ha una centralitat en l'ofert en l'accepció de dir-ho en el real.

Alhora s'ha de mantenir com un fet apuntable perquè, òbviament, no n'hi ha prou amb la descripció de l'ofertament (el real inclou temps, etc.).

D'altra banda l'estudi crític admet que allò llunyà no implica una ubiqüitat d'un mateix, que el que es toca no lliura simplement un fet originari que pertany a la seva mà, que la imatge o el pensament s'ofereixen sovint passivament, etc.; és a dir, l'ofert no es lliuraria independentment d'altres consideracions, totes les qual suposarien els trets del real.

L'encant de la pluralitat no impedeix d'adjectivar-hi conscient, temps, deute, d'un ser-hi, i llavors admet que hi ha una explicitació, que no es cap dels altres trets, que és la quotidiana, que apunta un panorama compost d'una bigarrada diversitat. La potència de l'ofert tendeix a ofuscar-se per si mateix com a caràcter, perquè és on hom es troba explícitament en el dia a dia.

3. ESBÓS DEL PAPER DE LA IMAGINACIÓ.

S'hauria d'estudiar amb detall les relacions entre l'imaginat i el mediat. No hi ha dubte que l'origen del primer és allò percebut, i alhora hi ha la possibilitat d'una combinació d'una qualsevol cosa imaginada amb una altra, de manera que deu ser un dels mitjans privilegiats de nous conjunts representatius, i d'explorar les seves possibilitats: llegendes i mites, històries i narracions, teories comunes de la ciència i prospeccions futuristes, tenen en la imaginació creadora una font inesgotable de fecunditat.

La relació entre pensament i imaginació no sembla sense dificultats. De vegades el que es diu es fa imaginant, de manera que tant s'hi expressa que es pensa com que s'imagina. És possible que en moltes formes mediatas hi hagi un esvaïment imaginatiu, de manera que deu ser delicat per a un mateix d'assegurar si ha imaginat o no.

Es reblaria, deixant els estudis formals, la complementarietat entre representació i mediació, mentre es defensaria que la primera ja suposaria la segona. També hi hauria tota mena de graus representatius fins a potser esvaïr-se del tot. Llavors el pensament i el llenguatge sense representació, al marge ara de les formalitzacions, s'hauria d'assumir com una activitat que permet, a semblança de l'imaginat, múltiples combinacions i confegiments.

4. ALGUNA CARACTERITZACIÓ MÉS DEL QUE ES PENSA I ES DIU.

Deixarem els possibles orígens de la mediació, i si s'imagina o no: entrarem en la consideració de la raó sense introduir més dificultats i entrelaçaments.

Assumim que s'hi és, en el mediat: la seva explicitació des del que es percep, per exemple, palesa la resta a la seva manera en implitació.

No sembla que calgui ara insistir-hi molt, en tot això. Algunes indicacions, però, mereixen ser esmentades.

Car les circumstàncies poden ser varies: per exemple, allò representat pot arribar a mantenir-se com a implícit d'un mediat

explícit que no hi té res a veure. És a dir, es pot romandre en el pensament o, en conjunt, en el corresponent llenguatge.

És clar que aquesta explicitació deu poder tenir molts esclariments, àdhuc remetre d'alguna manera al cos, i hi hauria aquí una direcció d'estudi específica.

Independentment d'això s'hi exemplaritzava la superació del límit físic de la percepció. La circumstància que les imatges acompanyin de vegades el que es pensa, o s'expressa, assenyala potser alguns dels seus orígens lligats al paisatge perceptiu, si més no avisa de la tendència a referir-s'hi.

Es fa de moltes maneres, i quotidianament es va desplegant arreu en tota mena d'explicitacions: quan s'està concentrat en quelcom i quan es bada, en la conversa i en el deixar-se portar per imatges i cabòries, en l'atenció a un dolor o angoixa, i en la manifestació d'una il·lusió o un gaudi, a banda de les mil sol·licituds des de quelcom natural i des del mateix cos propi.

5. LA RAÓ COM A RECULL.

El mediat, quan supera l'àmbit circumscrit perceptiu, sigui imaginat o sense fer-ho, eixampla d'alguna manera allò on s'hi és.

Però l'ocupació suposa la situació, que inclou la corporal-natural, els altres presents, imatges, etc.

Des del punt de vista d'un mediat que imagina o no, i sense moure'ns-en, si no s'hi afegís res més, l'eixamplament que suposa seria eixorc perquè fora cec a allò que no fos el mateix mediat o, a tot estirar, quan no l'atengués, el fet de poder correspondre a alguna cosa a tenir davant.

L'única manera eficaç de no trobar-se forçosament solidari dins dels límits d'un present, o de no mantenir-se aïllat en si mateix, rauria a poder introduir-hi *simultàniament*, per exemple, més pensaments, fossin com fossin, o llenguatges (en tant que inclouen el pensament o el què). Però això tal qual és impossible si es pretengués una multiplicitat d'explicitacions simultànies.

És clar que el que hem descrit com a ocupació també situava: si perllonguem pensament i llenguatge amb pensament i llenguatge,

s'altera la corresponent situació amb pensaments i llenguatges, i se'ls pot tenir presents en un problema.

Això sembla que és el que es fa quotidianament i també en dur a terme una recerca de la ciència: precisament *pel recull d'una tal pluralitat en el plantejament d'un qualsevol afer es parla de raó*. Se supera, quan és el cas, no sols els límits perceptius, sinó també un cercle tancat d'un pensament (amb imatge o no) o d'un llenguatge.

No hi ha raó sense una explicació amb els seus implícits; àdhuc la raó va més enllà d'ordenar pensaments i llenguatges: hi ha una relació amb els afers naturals, es percep sense dificultat, es té un cos, es bada amb prou pensaments i llenguatges, i s'ensopega les raons quan s'hi pensa o s'hi expressa això o allò, on s'hi pot trobar implícit fins i tot, formant-ne part, allò percebut, imaginat, sentit.

Versement es fa així d'acord amb les urgències.

Les preguntes per què, per a què, com, i potser moltes més, s'ofereixen com a comandes d'exercicis de raó; en són exercicis la comprensió, el fer-se càrrec; s'hi manté una qualsevol previsió; és per la raó que hi ha l'orientar-se; una qualsevol explicació, esclariment, indicació, suggeriment, s'hi encamina. Es tracta que una qualsevol activitat que no es mantingui en la contemplació de l'estona s'expandeix per força, no enllà d'aquella, sinó integrant allò que tracta.

6. LA INTEGRACIÓ EN LA RAÓ.

Hi ha l'explicació de quelcom, se'n lliura el rellevant, s'hi afegeix l'assabentar-se d'això o d'allò: l'explicació, les causes, etc., es van integrant en la situació com a entitats deslligades. És a dir, hi ha explicació perquè hi va havent una integració de la passa o passes anteriors en allò explícit últim, de manera que s'hi troba una característica situació, que va esdevenint precisament la de la raó, que no dissol allò integrat. Si els afers explícits, etc., *es conserven, és l'exercici de l'activitat, on l'ocupació situacionadora descabdella*

*temes i recursos integrats*¹⁵. L'explicitació comporta un haver-s'hi implicat, i es torna a un altre afer, i després s'explicita, si convé, el d'abans una altra vegada, de manera que sempre s'és en un present que integra, on lliurar un esdeveniment, etc., no és res més que un nou explicitar-ho en un implícitament ininterromput.

És així com hi ha un esforç a comprendre l'altre, atenent un va-i-bé explicitador en un implícitament constant.

Això valdria també per a les descripcions de viatges, per a les converses, per a les explicacions dels jocs, etc.

7. UNA INTEGRACIÓ PRESENCIALMENT PETITA.

En raonar hi ha quelcom notat, es passa a un nou aspecte, potser s'atén quelcom natural, etc. Certament no n'hi ha confusió, com no n'hi ha d'objectes naturals: es manté discriminat tot, sigui pensaments i llenguatges, o afers naturals i corporals.

Això vol dir que la raó demana una característica activitat per la qual s'ha de mantenir present les seves discontinuïtats.

Però alhora implica que no es pot pretendre que hi hagi una raó d'afers explícits i implícits més enllà d'una parell, o àdhuc potser tres.

És clar que l'explicitació de cada implícit pot provocar un implícitament d'altres implícits que, sol·lícits, permeten de prosseguir l'experiència de la raó, de manera que aquella migradesa es converteix en una renovació ininterrompuda mentre el procés racional avança. En efecte hi ha un pòsit de pensaments pensats, i de llenguatges expressats, fora de l'abast, o que es col·loquen fora de l'abast, ara recurrents. Tot plegat suggerint quelcom del cos, que permet anar contribuint a una determinada situació racional en profit d'alguna qüestió.

La qual cosa fa palesar que, fins i tot a nivell de raó, allò que es repassa es fa implícit, i després està a disposició sense fer-se present,

¹⁵ Precisament, amb l'antic terme «lógos», s'hi podria expressar aquest tarannà: la raó de l'activitat pel fet de lliurar-se com un tot integrat, pòsit i explicitació que dansa d'acord amb el ritme en què s'ocupa dels afers.

l'únic que se sap és que és sol·licitable; o que se sol·licita d'altres pensaments i llenguatges a mesura que se'n té necessitat.

En conjunt les explicacions quotidianes treballen sempre suposant que els afers aniran apareixent, gràcies doncs a tot allò adquirit i que es lliura quan se'l sol·licita. D'aquí el permetre's estudiar de nou allò que es creu que s'ha de portar a col·lació, independentment del valor de què puguin gaudir les passes raonadores.

Cal recordar que la raó recull elements, i que sempre que ocorre hi ha raó. La raó no pressuposa que hi hagi necessitat de l'un a l'altre, implicació mútua, urgència a trobar-se junts, il·luminació de l'un per l'altre, etc.; tampoc no ho exclou: tanmateix hi ha raó sols perquè hi ha hagut integració: qualsevol trampa discursiva es manté com a raó.

8. COHESIÓ I COHERÈNCIA.

Es pensa (s'imagina o no) una específica cohesió racional a través del silenci i a través d'un qualsevol llenguatge.

¿Tota cohesió o integració és coherència? Sens dubte es tracta d'un assumpte del tot i de la part: la coherència és cohesió, però no es podria afegir que una qualsevol manera d'entomar els assumptes o d'expressar-los és coherent, o si més no, igualment coherent. La coherència fora un tipus d'integració, però admetria molts matisos. Hi hauria propostes coherents i d'altres vegades semblarien incoherents – però hi aniria havent sempre una coherència natural, dels moviments del cos entre les coses, d'actes quotidians, de converses, etc., de manera que el fet de parlar de coherència estaria condicionat tant per allò que s'assenyala com pels components que integren el tot.

És així com es pot admetre que es compari cohesió i integració, i la coherència, amb el tot i la part: allò incoherent s'ofereix encara amb alguna mena de cohesió.

En conjunt una integració és una resultant racional.

Per això, en la raó, no tot hi és igualment: hi ha també una específica implicació, en un moviment racional que s'allarga d'acord amb les necessitats.

9. LA COHERÈNCIA I LA RAÓ.

1. Qualsevol cosa que sigui la coherència (o la incoherència) es troba en la mateixa activitat, però per a afers molt diversos.

Tanmateix s'ofereix en temes disjunts: se segueix quelcom natural en conjunt coherentment; un paisatge, un procés, les parts d'un tot, etc. És clar que el que és físic permet la seva coherència.

Una cosa semblant valdria per a les actuacions dels uns respecte dels altres¹⁶ o dels processos corresponents. Per exemple, el que es té en compte a propòsit dels desplaçaments («ha hagut de sortir al carrer per a arribar a la plaça a trobar-te»), etc.), i tot allò que convingués d'aquest caire.

Independentment ara del que s'avalui com a correcte o no (i per què ho és) hi ha coherència entre la defensa d'això o d'allò, i la posada en pràctica d'això o d'allò.

I es perllonga una coherència natural quan s'ha volgut estudiar models astronòmics o atòmics.

Després hi ha les coherències d'allò que és lògic, del discurs formal matemàtic, i moltes d'altres.

En conjunt no hi ha un criteri extern de coherència independent dels varis casos. Però no n'hi ha cap que no sigui un exercici racional.

També en general hi ha incoherència en la mesura que es troba o es pot trobar coherència.

2. Parlem de la coherència a propòsit d'afers perceptius o imaginats, corporals o en els diàlegs, i cal subratllar que no es tracta que un objecte natural o el moviment del cos puguin mantenir una raonabilitat en tant que concrets. La raó s'expressa com a mediació, i és des d'aquí que s'assumeix una qualsevol raó del concret. Ja s'assumia que l'atenció al concret implicava el mediat, i ara s'accentua que a través del mediat es pensa i es parla del concret, que es pot trobar implícit.

¹⁶ Aquí no és el lloc per a estudiar el llenguatge en les tasques de cada dia i en els diàlegs. Tanmateix caldria postular arreu que s'hi troba algun criteri de coherència o, si més no, de cohesió. Cf. *Filosofia del llenguatge*.

D'altra banda l'estudi del llenguatge reblaria que aquest es lliura a tall de mediació.

10. SI CONVÉ EL PAS A LA RAÓ DEL MANIFEST.

S'abraça les raons que es vol, i ningú altre no pot estimar que no es pensi o es parli racionalment.

Sense fer esment d'una qualsevol formalització, que mostra les seves pròpies necessitats, o d'algunes característiques del llenguatge de la ciència, posats a voler una discussió de raons a fi de guanyar-hi un acord, el millor camí semblaria, d'una banda, el de remetre's als afers concrets de la natura, del cos, dels altres; és a dir, d'abandonar una discussió verbal en profit de fer-ho de les concrecions. Des d'aquest punt de mira tot allò representatiu seria el que podria avalar una raó.

D'altra banda, però, hi hauria manifestacions entrelaçades amb afers del tall de les coses perceptives o corporals que s'haurien d'estudiar i de discutir també amb raons: per exemple, el mateix llenguatge copsat com a quelcom palès, amb formalitats, imatges, i significació, tot plegat formant part dels fenòmens.

En conjunt li tocaria, a la filosofia, avalar les seves raons, i si caldria circumscriure's als fenòmens o no.

11. LA RELACIÓ COM A RAÓ.

Hi ha l'estudi de les raons bàsiques i les inferències, de la part i el tot, dels projectes i de les planificacions, etc.

També una qualsevol relació seria una raó, mentre se l'explicitaria ara des d'un terme de la relació, ara des de l'altre: ho faria la relació entre dues coses iguals, entre l'espai de la dreta i el de l'esquerra, la que s'establís entre l'espai i el temps, la relació que s'hi trobés en una associació.

Una relació seria doncs una raó, i alhora una raó fora com a mínim una relació.

I, deixant qualsevol esment a formalitzacions, es pot posar en relació dos afers no manifestos pensats i expressats, en un llenguatge

que pot anar estant integrant-se a través d'una relació de significacions verbals.

12. NOTA PRIMERA. ALLÒ SENTIT I LA RAÓ

L'observació natural pot dur a l'explicitació d'un llenguatge: hi hauria implícitament la cosa concreta palesant el tarannà de l'activitat.

L'ocasió d'entomar-ho des del tracte concret manté això o allò implícitament, i es perllonga en pensaments de tot tipus, i en llenguatge. La integració de la raó es fa també des de tot allò natural i corporal que es vulgui, i abraça el que sigui.

Ara bé: l'activitat sent, i també té condicions que la lliguen al cos. Ocorre que la consideració d'un desig o una por, un plaer o un dolor, ha de portar a una aproximació com la que s'ha esmentat.

Car aquí allò sentit d'un desig, per exemple, pot dur així mateix a l'explicitació seva efectiva, que passa després a un moment mediat seu que pot integrar-se en una raó que considera el desig, mentre el manté efectiu implícitament (i explícitament).

És així, per exemple, com se sap què es desitja o quin és el plaer. El desig convida a una coherència: es desitja tocar l'aigua de mar, hi ha com un programa a realitzar, si convé se'l desplega imaginàriament (primer un apropament, després l'ajupir-se, al final se la toca amb la mà). Arreu pot mantenir-se una coherència: tant quan es planifica el desitjat com quan s'imagina que se l'està realitzant, mentre arreu es fa mediatament.

Promovent la coherència que els és pròpia, a les passions, cosa que vol dir que l'activitat no s'està d'habitar-les en l'accepció de saber què sol·liciten, conviden, amb allò que senten, quan es manté amb paràmetres raonables, a trobar en l'activitat la manera efectiva de ser-hi i de convocar una raó integrada.

No és ara el moment de discutir-ho més. Si més no s'assumeix la possibilitat d'ocupar-se de quelcom, de considerar-ho, i d'integrar-ho en una activitat coherent que manté implícitament la seva efectivitat, i que això passa arreu d'allò que s'atén.

Tot el que se sent podria trobar-se implícitament (i explícitament) en l'exercici de ser-hi mentre, sabent-ho (mediació), es faria integrable com a raó.

13. NOTA SEGONA. INTEGRACIÓ I OFERIMENT.

La necessitat de parlar de la integració de la raó rau en la varietat d'allò que s'ofereix.

Si més no, amb el coneixement concret dels afers naturals, tot allò sentit, i les imatges, els pensament de tota mena, amb els corresponents llenguatges, si és el cas, en lliurarien prou exemples.

Certament aquella necessitat deriva específicament del fet que allò explícit-implícit no apunta suficientment el seu caràcter *ordenat*. S'hi incorpora una integració que fa que depengui de com s'està actuant, que és capaç de lliurar allò que fa que hi hagi una comprensió, orientació, etc..

Quantes menes de determinacions racionals són possibles deu ser una tasca que ara no cal dur a terme. Pel cap baix una qualsevol activitat deu portar algunes condicions: car la raó suposa repassar afers físics, històries personals, imatges, sentiments, etc., esdevenint alhora una explicitació que va implicitant mentre va integrant el que convé.

No hi ha una sola racionalitat, i els graus de coherència semblen molts en l'accepció que hi ha força diferències entres coherències (i incoherències) i que les cohesions es compliquen i se simplifiquen de formes vàries.

14. EL COS EN ELS OFERIMENTS.

Pel coneixement natural s'atén tot allò que rodeja; amb les imatges s'està en contacte amb una realitat que ha depès del que s'ha percebut. I un estudi des dels sentits i des de la motricitat corporal perllongaria les consideracions a propòsit del perceptiu¹⁷.

Hi ha factualment una diversitat d'afers a nivells diferents, i que permeten complicacions de la raó. Els assumptes s'ofereixen plurals, i

¹⁷ Cf. per exemple, *Propostes en ocasió del cos i de les passions* QF13.

això no és simplement un fet extrínsec seu, sinó l'única manera que es disposa per a gaudir del ventall natural i corporal, de les imatges, i del pensament o llenguatge del cas.

Certament no s'abraça més que un camp visual, que depèn del lloc del cos propi. I el seu complement seria que hi ha un camp perceptiu que és va desplegant. En una altra accepció el pensament d'una qualsevol mena, i el llenguatge, entre moltes altres característiques, permetrien superar-lo. Hi hauria també una indicació, que en derivaria, per a la raó.

S'admet així mateix que deu dar-se arreu el suport del cos (que es troba més enllà del fenomen), a més de tot el patit.

Igual que en d'altres trets es podria postular el cos com l'origen dels oferiments, i es tornaria a topar amb la circumstància que no es podria estudiar res sense el gaudi dels altres trets.

Al cap i a la fi els coneixements representats i els no representats són oferts.

15. LA FACTICITAT DE LA INTEGRACIÓ.

D'altres consideracions fan veure que és fàcil pensar, sigui com sigui, i expressar-se, sense que se sàpiga ben bé com es fa. Sens dubte imaginem que hi ha un cos no lliurat fenomènicament, que d'alguna manera, fora de l'abast, permet satisfer les nostres sol·licituds; allò pensat i expressat no es faria present sense un tal procés amagat, però tampoc no s'hi faria sense l'activitat que ho duu a terme. També s'admetrà que, el pensament enllaçat més o menys amb el percebut i amb l'imaginat, s'hi podria trobar força expressions d'imatges recreades que mai no han pogut originar-se tal qual dels afers naturals, etc.

La rellevància d'això es perllonga a la raó: s'atén quelcom, després hi ha un segon element, i es fa possible de comprendre-ho integradament. Allò segon, per exemple, suposa el primer, que no cal que s'esvaeixi, amb el segon.

L'integrat ha anat dependent de l'activitat i alhora hi ha la mateixa integració com a quelcom fàctic, que deixa conjecturar de bell nou un cos no dat. Sense aquesta facticitat no es podria raonar, es

depèn de cap a cap d'aquest estar al nostre servei, de trobar-se a mà i que depengui, més enllà de l'esforç i de la perícia, de l'activitat.

Llavors s'és capaç d'admetre que una qualsevol inferència suposa l'activitat que la fa seva, i alhora es duu a terme gràcies a un cos que imaginem a partir de la facticitat de la integració.

Si hi ha alguna lògica la necessitat seria assumida per l'activitat que la recorre mentre la facticitat de la integració deixaria suposar la seva dependència d'un cos no fenomènic.

VI EL FACTOR DE L'OBERT

No cal sols portar a col·lació el fet de percebre i el llenguatge, àdhuc d'haver-hi moltes menes de raons: car es troba un altre tret important, també prou difícil de parlar-ne

1. UN NOU APUNTAMENT.

1. Caldria recordar que el terme «apunt» no expressa una constitució més o menys rígida d'una qualsevol cosa, sinó que es diria tal i com es podria parlar de «remarca», «nota», «tret», «aspecte», «factor», àdhuc «caràcter», etc., sense que un tal fet no volgués dir que no s'hagués d'explicitar, deixant ara el cas de l'ofert. L'apuntat seria doncs més aviat allò que s'expressaria, en el dia a dia, amb expressions com «ara no hi caic», és a dir, que no es tenen al cap, que no es considera quelcom, etc.

Perquè el factor de l'obert no hi afegeix representació, a la mirada a les coses i als esdeveniments, sinó que *fa fixar* que el contacte amb els afers permet de tenir present quelcom especial, i que caldria no esborrar del tot. S'admet, per exemple, que el saber perceptiu inclou un enteniment en l'accepció que assumim què és cada cosa, que no hi ha solució de continuïtat entre percepció i mediació, que hom també ha de remetre-ho a un cos no dat, que tot plegat suggereix aprenentatge i adquisició d'habilitats. ¿N'hi ha prou, amb tot això? Depèn del que un mateix es conformi: tanmateix semblaria que empobriríem la descripció del que s'hi lliura, en la percepció (o en la mediació).

Cal considerar l'ofert, mantenir-lo tal i com es lliura, per a adonar-se de la mateixa possibilitat de lliurar-se amb tota la seva claredat quan, àdhuc en un ambient a les fosques, hom és capaç d'entomar-lo amb aquesta seva densitat. El que es toca, el que s'olora, el que es pensa, el roig d'un gerani, permeten prendre'ls a tall de revelació. El real no sols és entès, sinó, quan un mateix en té la disposició, també se'l troba desclòs en l'accepció que es lliura de

vegades de bat a bat, sense amagar-se. Fent-se un mateix un receptor sensible, hi ha com una sorpresa en la mirada o en el pensament pel fet d'una tal descompacticitat. Certament ho assumirà aquell que vulgui i pugui fer-ho, com sigui que les urgències diàries ho passen per alt.

Però no sembla cap disbarat d'admetre que el seguiment per les coses pot causar admiració, i que aquesta no prové sols de l'ansia per a explicar, del benestar corporal, de l'alegria anímica, o d'altres: el que s'ofereix va més enllà d'un adonar-se, perquè hom s'adona precisament de quelcom que no és l'adonar-se, sinó, si es pot parlar d'aquesta manera, l'admiració prové més aviat del fet *que hi hagi afers així*.

Qualsevol cosa porta en si mateixa allò que permet al qui la considera alguna possibilitat d'interrogació, *no sols per a preguntar-se què és, sinó per a constatar que és i preguntar per aquest que és*. Cal alguna característica perquè aquest que és convida com a qüestió, i això és una altra manera d'apropar-nos al tret singular de dar-se com es lliura, a tall de quelcom desopacitant, que hom ignora del tot com destriar-hi les diferents direccions d'anàlisi, perquè una anàlisi aquí semblaria impossible.

Un mateix receptiu del que és com a tal, es diu que la cosa és oberta, expressió equivalent a parlar-hi d'un factor de l'obert: versemblantment els diversos esclariments d'arreu han recobert dues característiques diferents, l'una a propòsit de l'ofert, l'altra de la capficada transparència, desclositat. Nosaltres no preguntem sols perquè entenguem, sinó també per la manera que es lliura el que hi ha.

Al cap i la fi la filosofia deu començar i acabar amb l'esbalaiment per les coses, o pel corresponent desassossec. Pregunta, per exemple, perquè s'admira que hi hagi quelcom, i acaba admirant que hi ha hagi quelcom.

2. No es tracta que alguna cosa es trobi oberta a quelcom altre, sinó que l'obertura és en la direcció de la mateix cosa. L'obert rau endins seu, hi ha una implosió de llum, d'aquí que la cosa més vulgar aparegui com a revelació i que s'admiri que una cosa sigui.

Hom es troba en l'èsser d'una cosa, en el fet que hi ha ens: el factor de l'obert és aquell que deixa admirar l'ens d'una cosa, i per això també considera què hi ha.

Implica que sols es pondera aquest fet com cal quan es tracta de l'ens de quelcom particular, i alhora suposa admetre que hi ha explícit un oferiment i la seva desopacitat.

De manera que, de forma sorprenent, s'arriba a assumir que el factor de l'obert és aquell pel qual hi ha la patència de l'ens de quelcom¹⁸.

3. El factor de l'obert no hi afegeix significació, ni cal comprendre'l com un pas cap a algun enllà.

El real està apuntat així sense que aquest factor mai no es lliuri independentment dels altres. Es tracta d'un fet fàctic que s'explicita ben bé gràcies a una modalitat, de manera que no sols hi hagi quelcom, sinó que així mateix, sense perdre-ho, es faci un saber d'una desclositat, etc.

Sens dubte una tesi que ho expliqui com una adquisició del cos sempre es possible, i de fet fa comprendre-ho. Ocorre que sols es pot estimar com una resultant d'un cos quan s'ha abandonat allò fenomènic: aquest cos és no fenomènic. L'estudi abandona la positivitat. Seria fàcil de discutir-ho amb mes detall, i fer concloure que sembla més convenient d'atendre's als fets i perseguir allò que puguin anar recollint.

Es remet el lector als diferents llocs en els quals s'ha tingut una especial cura de les afectacions dels afers pel factor de l'obert¹⁹.

4. El factor de l'obert, se'l palesa, i si convé se l'expressa des de l'activitat corresponent.

¹⁸ Té algun interès assenyalar que l'expressió «què hi ha» no és òntica, sinó que interroga a propòsit de trobar d'altres afers; és, si es vol així, una expressió que cerca comprensió.

D'aquí que «què hi ha» també pogués referir-se al món en conjunt.

D'altra banda «ser-hi» explicitaria un present obert quan s'entomés referit al concret, o a la part del món que es considerés.

¹⁹ Cf. *El finit i el present* QF15-17.

Es tracta d'un aspecte més al costat dels altres: del fet de ser allí dels objectes, de les representacions, del pensament i d'allò per la qual cosa hi ha integració (es parla de raó, de coherència, etc.), mentre sempre se sap (explícitament es parla del conscient), d'atendre alguna cosa (s'esmenta l'organització de l'activitat), d'esdevenir (hi ha temps), d'estar desclòs (s'expressa el factor de l'obert).

Llavors no ha d'estranyar que cadascun d'aquests trets arrossegui els altres perquè no són independents: deixant el llenguatge verbal, no hi ha factor de l'obert que abandoni l'ofert, que no se sàpiga, que no n'hi hagi ocupació, que no duri, que s'ignori real, malgrat que no es pugui tenir en compte tot alhora.

És a dir, el real explicita un ofert que té deïbit, s'explicita un ofert obert, etc.: arreu les altres característiques estan implicades en l'explicitació i la implicitació sense ser tal qual explicitades i implicitades. Car esdevenen trets fàctics de l'activitat.

Cal tenir cura que, així com és desigual allò ofert, són vàries les modalitats del conscient, es distingeix les alteracions de les ocupacions pel seu tarannà, a més a més dels molts esdeveniments, el ventall del factor de l'obert suposa les seves pròpies desopacitats.

2. EL FACTOR DE L'OBERT I LA DEPENDÈNCIA CORPORAL.

Si més no el que s'ha comentat a propòsit dels altres caràcters seria vàlid per a aquest. Però allò per la qual s'assenyala el factor de l'obert no sembla fàcil d'explicar des del cos sense anar més enllà del que és dat fenomènicament.

El donat no estaria sense més subsumit pel cos.

Es podria imaginar que el suport que és sempre el cos hi intervingués, àdhuc es podria fer la conjectura que quelcom real hagués estat la resultant del cos a través de camins que s'ignorés, però complicats, certament amb la intervenció d'altres cossos naturals.

Tanmateix semblaria més d'acord, amb allò que és lliurat, la seva exploració, quan aquest sí que ocorre, no com a conjectura, sinó com a fenomen.

A més a més la conjectura no faria canviar les manifestacions no corporals de l'experiència (juntament amb les que ho són): les

consideracions s'haurien de fer al marge de la hipòtesi, perquè no hi aportaria res.

3. SOBRE L'ÚS DEL MOT «ÉSSER»

1. Que gràcies a la característica que esmentem com «obert», quan s'explicita per a una cosa concreta, permeti que una tal manifestació s'expressi com a ens no comporta que un qualsevol ús d'«ens» ho palesi.

El mot «ésser» i les formes verbals del verb ser es troben arreu. En conjunt hi ha un ús gramatical en la gran part de vegades que parlem de les coses i amb els altres, i els usos restants deuen derivar d'aquest pel fet d'agafar-ne algunes formes per a d'altres menesters, i en especial per a aquelles ocasions, podem aventurar, que hom s'admirava que hi hagués coses. Fet i fet, si no s'hagués agafat el mot «ésser» se n'hauria d'haver manllevat algun altre, i hi hauria una circumstància equívoca similar.

Quan es diu «el paper és blanc» sense més no s'està pas fent cap qüestió a propòsit de revelar-se quelcom, sinó simplement ho expressa. Si se n'admira palesa quelcom que no hi era tal qual en aquella afirmació: ho farà mentre expressa «el paper és blanc» o sense fer-ho, però en cap cas aquella transparència no és pas la que es troba en cap part de «el paper és blanc», expressat sense més, tenint-lo davant.

Ocorre que la tradició occidental des dels grecs ha subratllat aquest tret de les coses i ha persistit a referir-se a l'ésser, i n'ha fet prou ontologies, i de vegades s'estaria temptat d'admetre que l'ús del mot «ésser», i de tots els mots emparentats, potser no sempre han ajudat a clarificar les qüestions a debatre.

2. D'altra banda el llenguatge no té com a tasca preferent el de permetre fer filosofia, i una part molt important de l'exercici d'expressar-nos es fa de manera verbal, és a dir, no tenint en compte que el que es diu correspongui al que hi ha davant perceptivament («el paper és blanc» tenint-lo a la vista).

Sens dubte l'ús que en fem en el dia a dia és eficaç i el necessari. Tanmateix hi ha el perill en la nostra disciplina de passar per alt que també hem d'expressar-nos verbalment, com sigui que no podria dur-se a terme d'un altra manera, però que en les qüestions bàsiques hem de procurar que el llenguatge sigui el de quelcom fenomènic per tal de resoldre els dubtes, i a fi de dir el que s'hi ajusta, i que no basta, en afers fonamental, allò que es pot pensar verbalment.

D'aquí que calgui subratllar que l'ens com a manifestació d'una cosa sols convenç quan esdevé l'expressió d'una experiència concreta, i aquest exercici ho distingeix de l'expressió areveladora gramatical d'un fet concret, i d'un qualsevol altre programa verbal del que es diu

VII

UNA TASCA SENSE TERME

1. Una introducció a la filosofia no podria deixar de banda la circumstància que una gran part del seus interrogants s'originen precisament quan cerca de considerar les ocurrencies d'acord amb alguna característica.

Moltes de les seves recerques procurarien d'anar a l'encontre de quelcom que avalaria una resultant obtinguda, no pas perquè aquesta última no fos vàlida, sinó pel fet que es voldria percaçar com s'origina (per exemple, l'àlgebra des dels afers representats, la teoria política des de la interacció immediata); d'altres vegades se centrarien a estudiar el contingut d'alguna experiència precisament per a clarificar-lo, és a dir, per a comprendre'l (per exemple, quan algú fa qüestió del que és una cara bonica); encara algunes més podrien deturar-se en el fet d'assumir quelcom (per exemple, la correcció d'un comportament), etc.

Pel cap baix sembla que no es pugui treure l'entrellat per endavant dels molts afers. És doncs en l'accepció d'aquestes varies direccions d'estudi que s'afirma que la present disciplina remet a una exigència determinada: per als tres casos esmentats d'exemple es parlaria d'una gènesi de quelcom, d'una crítica i d'una cerca, respectivament.

També es podria dir que la nostra disciplina tindria en compte l'ens²⁰, ho faria a partir de l'admiració (o l'angoixa) dels afers, que provocarien un què hi ha, és a dir, una cerca de comprensió.

No seria estrany que l'aspiració de la filosofia pressuposés el coneixement de totes les disciplines.

²⁰ Al preàmbul ja s'ha fet notar que l'expressió d'un ens no és ben bé la d'un blanc de paper, etc.

En efecte, quelcom pot ser un paper, una cosa, o un ens: és un paper per suposar una multiplicitat qualitativa a descriure; és cosa perquè és un individu; és un ens perquè se l'assumeix com a manifestació, tal i com s'ha dit en parlar del factor de l'obert.

2. La tasca de la nostra disciplina es troba en un llenguatge que, en allò que és més bàsic, no ha perdut el concret. Se la duu a terme perquè és capaç d'aportar quelcom que faci comprendre, per exemple, què és la unitat, on es troba allò correcte, com s'origina la noció d'intensitat elèctrica. És a dir: cal considerar quelcom a propòsit dels objectes físics i com també se'n fa ciència; sobre els aspectes quantitius de les coses i quins són els canvis que han menat a l'exercici que es fa en les ciències exactes.

S'hi troba així mateix afers com: què vol dir que hi hagi un passat històric, si es pot esperar alguna cosa; cal tenir també present què implica la relació amb els altres, s'ha de parar a repensar la bellesa i d'altres vivències entusiàstiques. Tot està per a redescobrir.

Si més no sembla que hauria d'incorporar especialment raons, i per tant comprensions, a banda de suposar, és obvi, unes qualssevol característiques.

Car certament s'hi pot trobar explicacions. N'hi ha quan quelcom *conté en el seu si un no oblit d'allò que integra, i llavors es va progressant tant com es vulgui o es pugui.*

La qüestió consisteix a no perdre el fil conductor, i es fa mentre s'atén el rellevant en cadascuna de les qüestions. L'encert del quefer procura versemblantment de lliurar una expressió que es va relligant – hi ha un tal oneig en el conjunt –, *una coherència.*

La feina no s'acaba mai: les evolucions que permeten que les consideracions es vagin enllaçant no es poden dir que són definitives en cap accepció; no són necessàriament les millors, no impliquen que no permetin d'altres aproximacions més serrades o ajustades. A més a més un tema duu a un altre sense que mai no es pugui acabar-los. Després hi ha l'oblit: s'ha de repensar el que s'havia aconseguit pel simple motiu que ja no es recorda; una tasca continua perquè constantment s'ha de recomençar.

Es vol doncs comprendre. Què vol dir ara, en aquest àmbit, comprendre? Adonar-se del que s'hi troba i del que no s'hi troba en els fonaments dels problemes afrontats en la nostra disciplina.

Si s'arriba a admetre que no s'hi palesa res més a comprendre en alguna direcció, tema o aspiració, algú ho ha d'indicar, amb els únics

requisits de no assumir allò que suposa una distorsió, no deixar sense discutir aspectes que s'admet ja com a vàlids, no invocar quelcom inacceptable tal qual perquè no se'n sap sortir millor, no deixar allò autèntic en totes les accepcions malgrat que comporti costosos esforços.

S'és capaç, aixecant la mirada, d'albirar els horitzons d'una dansa, d'un exercici de ser-hi. Dansa mai no cega que remulla els peus en l'oneig de les coses.